

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija

Program: Ekonomist

Modul: Posrednik za nepremičnine

**OZAVEŠČENOST PREBIVALSTVA
SLOVENIJE O POMENU OHRANJANJA
OKOLJA NA OBMOČJIH NATURA 2000**

Mentor: mag. Muharem Husić
Lektorica: Maja Antosiewicz Škraba, univ. dipl. slov.

Kandidatka: Taja Planinc

Kranj, december 2014

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju mag. Muharemu Husiću za vloženo znanje, čas in potrpežljivost pri usmerjanju in dajanju strokovnih navodil ob izdelavi mojega diplomskega dela. Zahvaljujem se tudi lektorici Maji Antosiewicz Škraba, univ. dipl. slov., ki je moje diplomsko delo jezikovno in slovnično pregledala.

Posebne zahvale grede tudi moji družini, posebno materi Marti, za spodbujanje ter moralno podporo pri izdelavi diplomskega dela.

IZJAVA

»Študentka Taja Planinc izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Muharema Husića.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Biotska raznovrstnost se je v Evropi v zadnjih desetletjih močno zmanjšala. Kmetijstvo, gozdarstvo, urbanizacija ter druge človekove aktivnosti so vzrok za zmanjšanje raznovrstnih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatov. Prav zato so se nekatere države članice Evropske unije odločile, da ustvarijo skupnost, imenovano Natura 2000. Države, ki so vstopile v to skupnost, želijo ohraniti živalske in rastlinske vrste ter habitate, ki so redki ali ogroženi.

Slovenija je sprejela sodelovanje v Naturi 2000 kot pridružitveno obveznost. Vlada Republike Slovenije je 29. aprila 2004 določila območja Natura 2000 v Sloveniji z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Tako smo na dan pridružitve Evropski uniji, 1. maja 2004, predlagali seznam nacionalnih območij, katerih ohranitev je pomembna na evropski ravni.

Ljudje in s tem tudi lokalni prebivalci, ki živijo v bližini zaščitenih območij, na različne načine lahko ohranjamo biotsko pestrost. Pomagamo lahko na primer s tem, da zmanjšamo porabo energije (ugašamo luči, aparate, ne pretiravamo z ogrevanjem ...), ko gremo na izlet v naravo, za sabo ne puščamo smeti. Namesto plastičnih vrečk raje uporabljajmo papirnate vrečke ali vrečke iz blaga. Pomagamo tudi s tem, da ločujemo odpadke in pa da nakupujemo premišljeno (nakupujemo čim manj plastike, damo prednost domačim pridelkom, ki ne zahtevajo dolgega transporta).

Problem, ki ga bom obravnavala v diplomskem delu, se bo vrtel okrog osveščenosti ljudi z onesnaževanjem okolja, saj na podlagi tega tudi ljudje pripomoremo ohranjati ogrožene vrste. Vsem, ki bodo prebrali diplomsko delo, pa bom poskušala podati čim več novih informacij o Naturi 2000.

KLJUČNE BESEDE

- Natura 2000
- Direktiva o pticah
- Direktiva o habitatih
- Biotska raznovrstnost
- Ohranjanje okolja

ABSTRACT

Biodiversity in Europe in recent decades significantly reduced . Agriculture, forestry, urbanization, and other human activities are responsible for the reduction of a variety of plant and animal species and habitats . That is why some Member States of the European Union decided to create a community called Natura 2000. The countries that have joined this community , want to maintain animal and plant species and habitats that are rare or endangered.

Slovenia has taken part in Natura 2000 as the Association obligation . The Government of the Republic of Slovenia on 29 April 2004 by the Natura 2000 areas in Slovenia Decree on special protection areas (Natura 2000). Thus, on the day of joining the European Union on 1 May 2004 proposed a national list of sites whose preservation is important at European level.

People and hence the local residents who live near protected areas in various ways to preserve biodiversity. For example, you can help with this , in order to reduce energy consumption (fading lights, appliances , not pretiravamoz heating, ...) when we go on a trip into nature, leaving behind no trash. Instead of plastic bags use it instead of paper bags or bags of goods. We also help with that separating waste and while that we shop carefully (we shop as little plastic, preference should be given to local crops that do not require long transport).

The problem, which I will address in this thesis will revolve around people's awareness of environmental pollution, as well as on the basis that people are helping to preserve endangered species. Everyone who will read or listen to this thesis, I will try to give as much new information about Natura 2000.

KEYWORDS

- Natura 2000
- Birds directive
- Habitat directive
- Biotic diversity
- Environmental conservation

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema	1
1.2	Cilji dela	1
1.3	Predpostavke in omejitve	1
1.4	Metode dela	1
2	BIOTSKA RAZNOVRSTNOST	2
2.1	Vzroki upadanja biotske raznovrstnosti	3
2.2	Varstvo biotske raznovrstnosti V EU in svetu	4
2.2.1	Varstvo okolja in Evropska unija.....	4
2.2.2	Varstvo okolja in Nova Zelandija	5
2.2.3	Varstvo okolja in Združene države Amerike	5
2.3	Biotska raznovrstnost Slovenije	5
2.3.1	Zavarovana območja.....	6
2.3.2	Ekološko pomembna območja	7
2.3.3	Posebna varstvena območja (Natura 2000)	9
2.4	Kaj je Natura 2000	10
2.4.1	Vrste Nature 2000	10
2.4.1.1	Živalske vrste	11
2.4.1.2	Rastlinske vrste.....	11
2.5	Habitatni tipi Nature 2000.....	11
2.5.1	Habitatna območja Slovenije	12
2.5.1.1	Izlivi rek, estuariji.....	12
2.5.1.3	Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (Salix eleagnos) vzdolž njihovih bregov	12
2.5.2	Habitatna območja v Evropi	13
2.6	Vključitev Slovenije	13
2.7	Zakonodaja	14
2.7.1	Direktiva o pticah.....	14
2.7.2	Direktiva o habitatih.....	14
2.7.2.1	Zakon o ohranjanju narave (ZON).....	15
2.7.2.2	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000).....	16
2.7.2.3	Načrt ugotavljanja posledic vpliva območij Nature 2000 in določitev razvojnih ukrepov	16
2.7.2.4	Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah.....	16
2.7.2.5	Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah.....	17
2.7.2.6	Uredba o habitatnih tipih	17
2.9	Natura 2000 in ostale članice EU	18
3	EKOLOŠKA OSVEŠČENOST.....	18

3.1	Kako ljudi spodbuditi k ekološki ozaveščenosti	18
3.2	Empirični del	19
3.2.1	Namen	19
3.2.2	Raziskovalna vprašanja	20
3.2.3	Raziskovalne hipoteze	20
3.2.4	Spremenljivke	20
3.3	Metodologija	21
3.3.1	Raziskovalne metode	21
3.3.2	Raziskovalni vzorec	21
3.4	Rezultati in analiza	21
4	ZAKLJUČKI	35
5	LITERATURA IN VIRI	37
	PRILOGA	40

KAZALO SLIK

Slika 1: Zavarovana območja	7
Slika 2: Ekološko pomembna območja	8
Slika 3: Posebna varstvena območja (Natura 2000)	10
Slika 4: Kako pogosto se gibate v naravi?	23
Slika 5: Kako pomembna je za vas ohranjenost narave pri izbiri območja za rekreacijo ali turizem?	23
Slika 6: Kaj je po navadi glavni razlog vašega obiska narave?	24
Slika 7: Ste kasneje pomislili, da tega ne bi smeli storiti? (Vprašanje se navezuje na prejšnje odgovore anketiranih).....	25
Slika 8: Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi sežigalnico odpadkov?	25
Slika 9: Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi čistilno napravo?	26
Slika 10: Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi vetrno elektrarno?	26
Slika 11: Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi sončno elektrarno?	27
Slika 12: Ali poznate izraz Natura 2000?	28
Slika 13: Kaj je vaša prva asociacija, ko slišite izraz Natura 2000?	28
Slika 14: Kje ste že slišali/prebrali informacije o Naturo 2000?	29
Slika 15: Ali živite v bližini območja Nature 2000?	30
Slika 16: Ali ste v naravi že kdaj opazili označena območja Nature 2000?	31
Slika 17: Ste tam opazili tudi kakšno zaščiteno vrsto Nature 2000? (Vprašanje se navezuje na prejšnje odgovore).....	31
Slika 18: Na katerem delu Slovenije ste opazili zaščitene vrste?	32
Slika 19: Bi si želeli vedeti več o Naturo 2000?.....	33
Slika 20: Ali poznavanje Nature 2000 pripomore k ohranjanju okolja?.....	34

KAZALO TABEL

Tabela 1: Spol anketirancev	21
Tabela 2: Starost anketirancev	22
Tabela 3: Izobrazba anketirancev.....	22
Tabela 4: Ste kdaj v naravo odvrgli določen odpadek?.....	24
Tabela 5: Kateri od opisov najbolj opredeljuje izraz Natura 2000?.....	30
Tabela 6: Ste na slovenskih javnih občilih že opazili živalske in rastlinske vrste, povezane z Naturo 2000?.....	32
Tabela 7: Kaj od naštetega naredim za ohranitev biotske pestrosti?	33
Tabela 8: Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno za boljše poznavanje Nature 2000?	34

POJMOVNIK

LIFE:

LIFE je edini finančni instrument EU, namenjen izključno okolju. Po svojem obsegu je majhen, a toliko bolj pomemben, ker je edini, namenjen izključno okolju, in s tem neposredno implementaciji okoljske politike ter zakonodaje. Podpira vse cilje 6. okoljskega akcijskega programa Skupnosti: doseganje boljše kakovosti okolja in zdravja prebivalstva, blaženje podnebnih sprememb, varovanje, ohranjanje oziroma zaustavitev upadanja biotske raznovrstnosti, boljše upravljanje z naravnimi viri in odpadki, spodbujanje trajnostne proizvodnje in potrošnje ter novih strateških pristopov k razvoju politike, izvajanja in integracije, vključno z izboljšanjem okoljskega vodenja in ozaveščanja (http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/narava/program_za_okolje_in_podnebne_ukrepe_life_2014_2020/kaj_je_life/).

SAC:

Special Areas of Conservation (SAC) je opredeljen v direktivi Evropske unije o habitatih. Znan je tudi kot Direktiva o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. SAC ščiti 220 habitatov in približno 1000 drugih vrst te direktive. V evropskem interesu so v skladu z merili, navedenimi v direktivi. Izbrani morajo biti iz območij, pomembnih za skupnost, ki jih imenujejo državni poslanci in SAC. Ti zagotavljajo ohranitvene ukrepe naravnega habitata (http://en.wikipedia.org/wiki/Special_Area_of_Conservation).

SPA:

Posebno območje varstva (SPA – Special Protection Area) je oznaka v skladu z direktivo Evropske unije o ohranjanju prosto živečih ptic. V skladu z direktivo imajo države članice Evropske unije (EU) dolžnost, da zaščitijo habitate ptic selivk in nekatere posebej ogrožene ptice.

Skupaj s Special Areas of Conservation (SAC) SPA oblikujejo mrežo zavarovanih območij po vsej Evropi, imenovano Natura 2000 (http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_200907_ula_zupan.pdf).

1 UVOD

1.1 Predstavitev problema

Natura 2000 je evropsko omrežje različnih varstvenih območij, ki so jih določile države članice Evropske unije. Na teh območjih želijo ohraniti živalske in rastlinske vrste ter habitate, ki so redki ali pa so ogroženi.

Ravno zato sem se odločila, da bom v diplomskem delu obravnavala problem o osveščenosti ljudi z onesnaževanjem okolja, ker na podlagi tega tudi oni pripomorejo ohranjati vse te ogrožene vrste.

1.2 Cilji dela

Moj namen je analizirati osveščenost ljudi z okoljem. Predvsem to, ali se ljudje zavedajo, kaj vse uničujemo z onesnaževanjem okolja. Med pisanjem diplomskega dela bi se rada še bolj poučila o temi, ki me zanima. Rada pa bi tudi ljudem, ki bodo prebrali delo ali poslušali predstavitev, podala čim več novih in zanimivih informacij.

Cilj diplomskega dela je, da na podlagi predstavitve in reševanja anket ljudi spodbudim k ohranjanju čistejšega okolja ter s tem posledično tudi k ohranitvi habitatov, živalskih in rastlinskih vrst.

1.3 Predpostavke in omejitve

Predpostavke:

- izobraženost ljudi o pomenu ohranjanja čistejšega okolja in o posledicah, ki nastajajo pri onesnaževanju okolja;
- izobraženost ljudi o pomenu Nature 2000.

Omejitve

Pri obravnavanju problema me omejuje to, da ne morem predvideti, koliko ljudi bo anketo rešilo resno. Skrbi me predvsem za rezultate, pridobljene na socialnem omrežju Facebook. Omejuje pa me tudi to, da mogoče nekateri anketiranci ne bodo dovolj poučeni o Naturi 2000 oziroma sploh ne bodo vedeli, kaj to je (predvsem starejši ljudje).

1.4 Metode dela

Za teoretični del bom uporabila podatke predhodnih raziskav, strokovno literaturo iz knjižnic, članke iz revij in internetne vire. Poleg splošnih podatkov o Naturi 2000 se

bom v delu osredotočila predvsem na osveščenost ljudi z onesnaževanjem okolja, ki bo tudi tema v moji anketi. Problem o osveščenosti okolja bom raziskala med prebivalci z različnih koncev Slovenije. Do rezultatov bom prišla tako, da bom sestavila anketo z vprašanji na to temo. Razdelila jo bom svojim sodelavcem, družini, znancem, prijateljem in drugim. Objavila pa jo bom tudi na socialnem omrežju Facebook in upala na čim večji odziv. Za pomoč bom prosila tudi predstavnico referata šole B & B, da anketo odpošlje čim večjemu številu študentov višje strokovne šole. Ostale vire za izdelavo diplomskega dela pa bom iskala na slovenskem in tujem spletu ter v knjižnici.

2 BIOTSKA RAZNOVRSTNOST

Predpis EU/mednarodne pogodbe (http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/poro%C4%8Dila/poro%C4%8Dila%20o%20stanju%20okolja%20v%20Sloveniji/biotska_raznovrstnost.pdf):

- Komunikacija COM (98) 42 Evropske komisije Svetu in Parlamentu o Strategiji biotske raznovrstnosti;
- Komunikacija Evropske komisije Svetu in Parlamentu o akcijskih načrtih biotske raznovrstnosti na področjih ohranjanja naravnih virov, kmetijstva, ribištva ter mednarodnih odnosov in gospodarskega sodelovanja;
- Konvencija ZN o biološki raznovrstnosti (1992).

Zakonodaja RS (http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/poro%C4%8Dila/poro%C4%8Dila%20o%20stanju%20okolja%20v%20Sloveniji/biotska_raznovrstnost.pdf):

- Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji (2001);
- Zakon o ratifikaciji konvencije o biološki raznovrstnosti (Uradni list RS, 7 (30)/96).

Biotska raznovrstnost (pogosto zasledimo tudi sinonime biotska pestrost, biodiverziteteta, biološka raznovrstnost) pomeni raznolikost živih organizmov iz vseh virov, ki zajemajo med drugim kopenske, morske in druge vodne ekosisteme ter ekološke komplekse, katerih del so. To vključuje pestrost samih vrst, med vrstami in pestrost ekosistemov (http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/poro%C4%8Dila/poro%C4%8Dila%20o%20stanju%20okolja%20v%20Sloveniji/biotska_raznovrstnost.pdf).

Ekosistem je okrajšava za ekološki sistem. Vsak del sistema vpliva na druge člane in vsak del je odvisen od delovanja celotnega sistema. Spremembe lahko povzročijo notranji in zunanji dejavniki. Ekosistem je del biosfere, v kateri živa bitja živijo in delujejo tako, da je vzpostavljeno ravnovesje. Ekosistem je lahko: gozd, travnik, zelenjavni vrt, polje pšenice, živa meja, ribnik, mlaka. Sestavljata ga življenjska

zdržba (vsa živa bitja v kakem okolju) in neživo okolje (sestava tal, količina anorganskih hranilnih snovi, količina vode, toplota, svetloba itd.) (http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM_12EKONOMIST_Ekologija_Husic.pdf).

Konvencija o biološki raznovrstnosti je svetovni odziv na izgubljanje biotske raznovrstnosti, temelj za njeno ohranjanje in dogovor, kako zaustaviti in spremeniti te procese. Konvencija poudarja ohranjanje in situ. To je mogoče le ob ohranjanju naravnega ravnovesja v ekosistemu (potekanja dinamičnih procesov) in vrstnih združb, značilnih za posamezne faze razvoja ekosistema in pomembnih za njegovo nemoteno delovanje. Vrstne združbe znotraj vsakega ekosistema stroka členi v manjše podenote – habitatne tipe. K ohranjanju ekosistemov prispeva ohranjanje ugodnega stanja pripadajočih habitatnih tipov. Nekatere živalske skupine potrebujejo večje habitate s kopico habitatnih tipov (npr. ujede, zveri), zato pri teh skupinah govorimo o ohranjanju ugodnega stanja njihovih habitatov (http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/poro%C4%8Dila/poro%C4%8Dila%20o%20stanju%20okolja%20v%20Sloveniji/biotska_raznovrstnost.pdf).

2.1 Vzroki upadanja biotske raznovrstnosti

Dejstvo je, da biodiverziteteta upada. Razlogov je veliko, glavni vzrok pa je človek. S pričetkom industrijske dobe se je povečal vpliv človeka na naravo. Porast človeštva je vodila v povečano izrabo naravnih virov, kar je sprožilo spreminjanje in krčenje naravnih življenjskih prostorov. Naravni habitati so začeli postopoma izginjati zaradi gradenj, širjenja naselij in kmetijskih površin, izkopavanj mineralnih surovin, golosečnje gozdov. Preostale habitate pa se z ostalimi človekovimi aktivnostmi (sečnja, košnja, plovba, rekreacija ...) vsakodnevno spreminja (<https://aquaviva.si/biodiverziteteta/kaj-jo-ogroza>).

ARSO kot pglavitne vzroke ogroženosti biodiverzitetete v Sloveniji navaja (<https://aquaviva.si/biodiverziteteta/kaj-jo-ogroza>):

- pomanjkljiva zavest o pomenu biotske raznovrstnosti;
- spremembe v kmetijstvu (tehnologija, intenzifikacija proizvodnje, opuščanje obdelovanja primernih kmetijskih zemljišč, uporaba novih kultivarjev in hibridov, pospeševanje monokultur, tržne in socialne spremembe);
- uvajanje kmetijstva na območjih ohranjene narave (npr. pragozdna območja Kočevske); razvoj infrastrukture (avtoceste, hidroenergetski objekti);
- regulacije vodotokov (protipoplavna varnost, povečevanje kmetijskih zemljišč, nenaravne brežine);
- izsuševanje mokrišč;
- nenadzorovana urbanizacija, predvsem razpršena poselitev;

- uvajanje tujerodnih in invazivnih rastlinskih in živalskih vrst (v državo in med različnimi območji v njej);
- čezmeren odvzem rastlinskih in živalskih vrst iz narave (lov, ribolov, nabiranje itn.);
- onesnaženje zraka, vode in tal ter podnebne spremembe;
- neizvajanje predpisov in pomanjkljivi nadzorni ukrepi;
- šibka koordinacija med zadevnimi javnostmi pri ohranjanju biotske raznovrstnosti;
- neorganizirano izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje.

2.2 Varstvo biotske raznovrstnosti V EU in svetu

2.2.1 Varstvo okolja in Evropska unija

Evropska unija ima ene izmed najstrožjih okoljskih standardov na svetu. Prednostne naloge so danes boj proti podnebnim spremembam, ohranjanje biotske raznovrstnosti, preprečevanje zdravstvenih težav zaradi onesnaževanja in odgovorna raba naravnih virov. Poleg varstva okolja ti cilji spodbujajo tudi inovativnost in podjetništvo ter s tem gospodarsko rast. Institucije in organi, ki delujejo na področju varstva okolja v EU, so Evropska komisija, Evropski parlament, Svet Evropske unije, Evropska agencija za okolje, Evropska investicijska banka in Evropska okoljska načela. Eden izmed glavnih evropskih ciljev je boj proti podnebnim spremembam. Evropski voditelji so leta 2008 sprejeli ukrepe za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov. Do leta 2020 bi naj znižali izpuste toplogrednih plinov za najmanj 20 % (glede na delež leta 1990), povečali delež obnovljivih virov energije na 20 % in zmanjšali splošno porabo energije za 20 % (glede na napovedana gibanja). Med ukrepi za povečanje izrabe obnovljivih virov energije je tudi dogovor, da je treba z biogorivi, elektriko in vodikom nadomestiti 10 % fosilnega goriva v prometu. Pri zaježitvi emisij toplogrednih plinov EU uporablja sistem trgovanja z emisijskimi kuponi. V tej strategiji evropske vlade določijo količine ogljikovega dioksida, ki ga smejo v ozračje spustiti energijsko intenzivne panoge. Če onesnaževalci ozračja želijo prekoračiti dovoljeno kvoto izpustov, morajo kupiti emisijske kupone pri podjetjih, ki so količino izpustov zmanjšala.

Za ustavitev izginjanja ogroženih vrst in habitatov si Evropska unija želi predvsem razširiti območja Natura 2000, ki so namenjena varstvu živalskih in rastlinskih vrst ter njihovih habitatov.

Okoljska zakonodaja v zvezi z zdravim okoljem opozarja na probleme hrupa, kopalnih vod, redkih vrst, ravnanje ob naravnih nesrečah itd. Predpisi s teh področij določajo zdravstvene standarde za onesnaževala. Države EU morajo nadzorovati onesnaževala in ustrezno ukrepati, kadar stopnja onesnaženosti pomeni nevarnost

za zdravje. Med zadnjimi ukrepi Evropske komisije na tem področju so zavezujoče omejitve za izpuste trdnih delcev (http://sl.wikipedia.org/wiki/Varstvo_okolja).

2.2.2 Varstvo okolja in Nova Zelandija

Na nacionalni ravni je Ministrstvo za okolje pristojno za okoljsko politiko. Oddelek za ohranjanje pa obravnava ohranjevalna vprašanja. Reševanje regionalnih okoljskih problemov urejajo regionalni sveti.

2.2.3 Varstvo okolja in Združene države Amerike

Od leta 1970 se United States Environmental Protection Agency – EPA (agencija za varstvo okolja Združenih držav) ukvarja z zaščito okolja in človeškim zdravjem. Vsaka država ZDA ima svoj oddelek za varstvo okolja. EPA je pripravila nekaj prioritet za prihodnost, ki so (http://sl.wikipedia.org/wiki/Varstvo_okolja):

- ukrepanje pri klimatskih spremembah,
- izboljšanje kakovosti zraka,
- zagotavljanje varnosti pri kemikalijah,
- čiščenje naših skupnosti,
- zaščita ameriških voda,
- razširjanje pogovora o okoljevarstvu in delo na okoljevarstvenih pravicah,
- grajenje močne države in dobri odnosi z Indijanci.

2.3 Biotska raznovrstnost Slovenije

Slovenija ostaja ena izmed držav z nadpovprečno biotsko raznovrstnostjo, z velikim številom vrst na majhnem prostoru. V svetovnem merilu se lahko ponaša z eno najvišjih podzemeljskih biotskih pestrosti in je z 58-odstotno površinsko zastopanostjo z gozdovi (vrstno zelo dobro ohranjenih) ena najbolj gozdnatih evropskih držav. Veliko pestrost rastlinskih vrst kaže predvsem zahodni del Slovenije, zaskrbnjujoče pa je povečanje deleža invazivnih vrst v zadnjem desetletju (http://www.nfp-si.eionet.europa.eu:8980/irc/Download/...Narava_20100601.pdf).

Skoraj zaključen je ukrep vzpostavljanja območij z namenom ohranjanja narave. Tako imamo danes 12,57 % ozemlja na zavarovanih območjih in 52,16 % ozemlja na ekološko pomembnih območjih, 35,5 % ga je varovanega v okviru Nature 2000, od leta 2008 pa še 1,7 % v okviru območij, ki po mnenju Evropske komisije izpolnjujejo pogoje za posebna območja varstva, pa z uredbo niso bila določena za Natura območja. 6.519 naravnih vrednot in 8.382 jam ima status naravne vrednote, na katerih se posegi in dejavnosti izvajajo le, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti (<http://www.nfp-si.eionet.europa.eu:8980/irc/Download/...Narava20100601.pdf>).

2.3.1 Zavarovana območja

Določena so za zavarovanje ene ali več naravnih vrednot, tudi naravne dediščine Slovenije.

V Sloveniji imamo (<http://www.zavod-svibna.si/assets/Priponke/naravne-zanimivosti-posavja.pdf?phpMyAdmin=jELfX66XRxexXGPfmtFkRGJ8172>):

- 6 strogih naravnih rezervatov,
- 36 naravnih rezervatov,
- 1267 naravnih spomenikov,
- 42 krajinskih parkov,
- 3 regijske parke,
- 1 narodni park (Triglavski narodni park).

Eden od bolj poznanih krajinskih parkov so Strunjanske soline. Soline so bile poleg Sečoveljskih solin med 15. in 17. stoletjem najpomembnejše soline v beneški republiki. Nahajajo se na vzhodni obali Tržaškega zaliva pri kraju Strunjan in so najsevernejše še delujoče soline v Sredozemlju. Delo v solinah se je za nekaj časa ustavilo, v 3. tisočletju pa so pridelovanje soli po srednjeveškem načinu spet obudili iz turističnih razlogov. Po zgradbi so Strunjanske soline drugačne od Sečoveljskih, saj imajo drugače speljane kanale. V Strunjanskih solinah so tri solinarske hiše, ki so zavarovane kot etnološki spomeniki. Dve sta bili zgrajeni na začetku 20. stoletja, tretja pa v 17. ali 18. stoletju. Starejša solinarska hiša je primer tipične solinarske arhitekture, pri kateri pritličje služi kot skladišče za sol, nadstropje pa kot stanovanje solinarjeve družine (http://sl.wikipedia.org/wiki/Strunjanske_soline).

Triglavski narodni park je edini narodni park v Sloveniji. Leži na območju severozahodne Slovenije, natančneje Julijskih Alp. Je edini narodni park v Sloveniji in v njem velja poseben naravovarstveni režim, ki je strožji kot v krajinskih parkih. Na območju parka prevladuje visokogorski kras. Rastlinstvo v parku je značilno alpsko, vendar so zaradi bližine Jadranskega morja in vpliva sredozemskega podnebja na jugozahodnem delu parka prisotne tudi rastline s tega območja. Park po površini meri 83.807 ha, njegova najvišja točka je Triglav z 2864 m, najnižja površinska pa Tolminka s 180 m. Park je bil poimenovan po Triglavu, najvišji slovenski gori, ki leži skoraj v središču parka (http://sl.wikipedia.org/wiki/Triglavski_narodni_park).

Na Sliki 1 so prikazana zavarovana območja Slovenije z naravnimi rezervati, spomeniki, krajinskimi parki, regijskimi parki in pa narodnim parkom.

Zavarovana območja

Slika 1: Zavarovana območja

(Vir: <http://nfp-si.eionet.europa.eu/Dokumenti/GIS/zrak>)

2.3.2 Ekološko pomembna območja

Ekološko pomembno območje je po Zakonu o ohranjanju narave območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Ekološko pomembna območja so eno izmed izhodišč za izdelavo naravovarstvenih smernic in so obvezno izhodišče pri urejanju prostora in rabi naravnih dobrin. Za gradnjo objektov na teh območjih, ki niso obenem območje Natura 2000, zavarovano območje ali območje naravnih vrednot, ni treba pridobiti naravovarstvenih pogojev in soglasja (<http://www.arso.gov.si/narava/ekolo%C5%A1ko%20pomembna%20obmo%C4%8DjD>).

Eno od pomembnih ekoloških območij je Postojnska jama. To je 20.570 m dolg kraški jamski sistem v bližini Postojne in je največji v Sloveniji.

K jamskemu sistemu Postojnske jame sodijo tudi Otoška jama, Magdalena jama, Črna jama, Pivka jama ... Jamo je ustvarila ponikalnica reka Pivka, ki iz postojnskega kraškega polja ponikne pod hrib Sovič in nadaljuje svoj podzemni tok proti podzemnemu sotočju z reko Rak v Planinski jami in priteče na plano kot reka Unica. Podzemni tok reke Pivke je v dveh milijonih letih postopoma zniževal svojo strugo in tako ustvarjal različna nadstropja jame. Stalna temperatura v notranjosti jame je bila še pred nekaj leti približno 8 °C, danes pa se giblje med 8 in 10 °C.

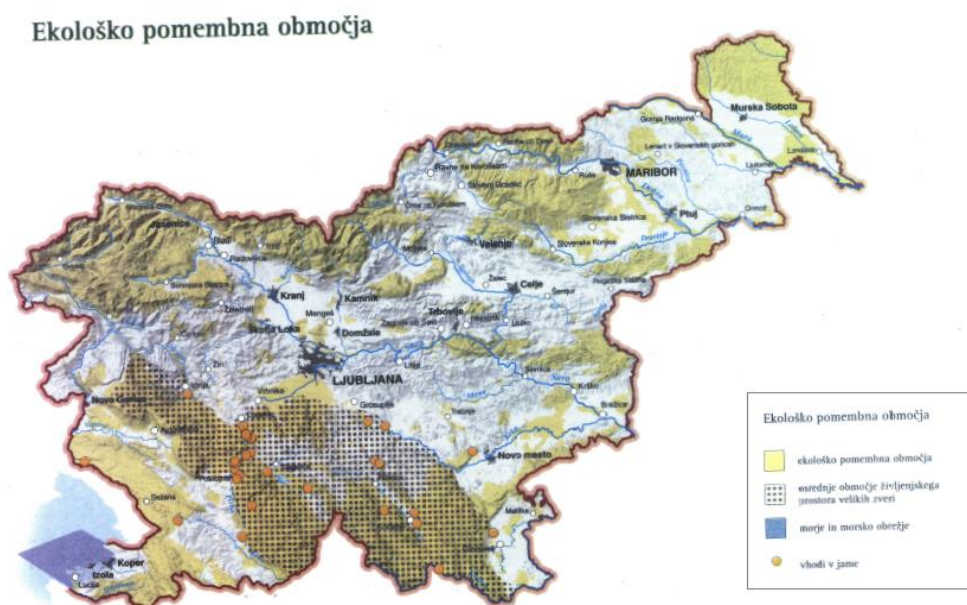
Višje temperature že omogočajo rast lišajev na kapnikih, kar preprečuje nadaljnje odlaganje apnenca in rast kapnikov (http://sl.wikipedia.org/wiki/Postojnska_jama).

Še eno od bolj poznanih pomembnih ekoloških območij je slovenska obala, ki označuje območje ob slovenski obali Jadranskega morja ter tudi zaledje (Slovenska Istra). Dolga je 43.157 metrov (~ 43 kilometrov), 46,6 km in je najkrajša evropska obala (razen obale Bosne in Hercegovine in Monaka). Na severu meji na italijansko obalo, na jugu pa z reko Dragonjo na Hrvaško. Obalo oblivajo Koprski, Strunjski in Piranski zaliv.

K obali štejemo običajno še teritorialno morje Republike Slovenije, ki meri nekaj več kot 300 km². Od Kopra do Izole poteka tudi obalna cesta, ki se imenuje Istrska cesta.

Obalo si delijo občine Koper, Izola in Piran. Kraji na obali (od severa proti jugu): Ankanan, Bertoki, Koper, Izola, Jagodje, Dobrava, Strunjan, Piran, Portorož, Lucija, Seča, Parecag, Sečovlje (http://sl.wikipedia.org/wiki/Slovenska_obala).

S Slike 2 so razvidna vsa ekološko pomembna območja v Sloveniji. Prikazuje pa tudi osrednja območja življenjskega prostora velikih zveri, morje in morsko obrežje ter vhode v slovenske jame.

(Vir: http://www.mladinska.com/veliki_atlas_slovenije/tematske_karte_grafikoni_tabele)

2.3.3 Posebna varstvena območja (Natura 2000)

Posebna varstvena območja (govorimo o Naturo 2000) so za Evropo pomembna za ohranitev različnih vrst ptic ter drugih živalskih in rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. V Sloveniji je 35,5 % območja varovanega z Naturo 2000 (Bernard Vukadin idr., 2007, str. 35).

Cerkniško jezero je eno od posebnih varstvenih območij. Leži v jugozahodni Sloveniji, v južnem delu Cerkniškega polja, ki je največje slovensko kraško polje. Vsi pritoki in odtoki, razen Cerkniščice, so kraški. Cerkniško jezero je presihajoče jezero s površino 26 km², ko je kraško polje poplavljen – površina je lahko velika celo do 38 km². V največjem obsegu je dolgo 10,5 km in široko 4,7 km in je največje jezero v Sloveniji. Največja globina jezera je okoli 10 m. Gladina niha od 546 do 551 m nadmorske višine (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Cerkni%C5%A1kojezero>).

Med slovenska pomembna varstvena območja spadajo tudi Goriška brda. Goriška brda so obmejna gričevnata, prometno odmaknjena in še vedno predvsem kmetijska pokrajina na skrajnem zahodu Slovenije. So najbolj sredozemski del našega Posočja in že od nekdaj veljajo za tipično gričevnato pokrajino s tržno usmerjenima vinogradništvom in sadjarstvom. Čeprav so že stoletja pokrajina ob meji, jo je tudi zadnja razmejitev po 2. svetovni vojni nesmiselno prerezala, tako da sta njeni južni in skrajni zahodni del v Italiji (italijansko ime zanje je Collio), s tem pa so tam ostali tudi številni Slovenci. Za ime pokrajine se že dolgo enakovredno uporabljata izraza Brda in Goriška brda. Čeprav je med domačini v rabi edino prvi, se je v geografski in drugi literaturi bolj uveljavil drugi, ki natančneje opredeljuje lego pokrajine in jih razlikuje od drugih vinorodnih gorc na Primorskem. Občina Brda je bila ustanovljena 4. aprila leta 1994 in danes šteje 45 naselij (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Gori%C5%A1kabrda>).

Na Sliki 3 so prikazana posebna varstvena območja, ki so opredeljena z direktivo o habitatih in direktivo o pticah.

Posebna varstvena območja (Natura 2000)

Slika 3: Posebna varstvena območja (Natura 2000)
(Vir: http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=333)

2.4 Kaj je Natura 2000

Natura 2000 je evropsko omrežje posebnih varstvenih območij, razglašeni h v državah članicah Evropske unije z glavnim ciljem ohraniti biotsko raznovrstnost za bodoče rodove. Posebna varstvena območja so torej namenjena ohranjanju živalskih in rastlinskih vrst ter habitatov, ki so redki ali na evropski ravni ogroženi zaradi človekove dejavnosti (http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM_12EKONOMIST_Ekologija_Husic.pdf).

Območja NATURA 2000 so določena na podlagi direktive o pticah (Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic) in direktive o habitatih (Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst) (http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM_12EKONOMIST_Ekologija_Husic.pdf).

2.4.1 Vrste Nature 2000

V Naturi 2000 najdemo vsega skupaj 8 vrst. Od tega je 6 živalskih in 2 rastlinski vrsti, ki jim seveda sledijo tudi podvrste.

2.4.1.1 Živalske vrste

Za Slovenijo je kljub njeni majhnosti značilna velika pestrost živalskih vrst, ki je pogojena s pestrostjo okolja in vegetacije ter geološke preteklosti. Poznan je le majhen delež vrst, ki naj bi živele na našem ozemlju. Po ocenah iz leta 2000 naj bi na celini živelo okoli 19.000 živalskih vrst, morske živali so slabše raziskane. Podzemeljske živali so zanimive zaradi načina življenja in ne toliko pestrosti, znanih je namreč le nekaj 100 vrst (<http://www.arso.gov.si/narava/%C5%BEivali/>).

Poznamo 6 živalskih vrst:

- dvoživke (7 vrst),
- ptice (130 vrst),
- ribe (35 vrst),
- nevretenčarji (43 vrst),
- sesalci (18 vrst),
- plazilci (7 vrst).

2.4.1.2 Rastlinske vrste

Rastline (znanstveno ime Plantae) so eno izmed kraljestev živih bitij (približno 300.000 vrst), ki vključuje vsakdanje organizme, kot so drevesa, rože, trave in praproti. Skupnosti vseh rastlin na določenem območju v določenem času pravimo flora.

Zakon o ohranjanju narave je temeljni predpis na področju ohranjanja narave. Z namenom varstva prosto živečih rastlin in živali so z zakonom določeni ukrepi za ohranjanje njihove biotske raznovrstnosti, ki med drugim vključujejo varstvo na genski, vrstni in ekosistemski ravni. Predpisani ukrepi veljajo tudi za cepljivke, glive in lišaje, saj so za namen izvajanja zakona poleg alg, mahov, praprotnic in semenk vključene med rastlinske vrste (<http://www.arso.gov.si/narava/rastlinske%20vrste/>).

Poznamo 2 rastlinski vrsti:

- cvetnice in praprotnice (27 vrst),
- mahovi (5 vrst).

2.5 Habitatni tipi Nature 2000

Razlage za pojem habitatni tipi so različne. Nekateri temu pravijo življenjsko okolje, habitatni tip, habitat, biotope, ekotip, vendar niso vedno uporabljeni v skladu z njihovo strokovno definicijo.

Habitatni tip je torej rastlinska in živalska združba kot značilni živi del ekosistema, povezana z neživimi dejavniki (tla, podnebje itd.) na prostorsko opredeljenem območju (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Habitat%28ekologija%29>).

2.5.1 Habitatna območja Slovenije

V nadaljevanju je opisana le peščica bolj znanih habitatnih območij v Sloveniji.

2.5.1.1 Izlivi rek, estuariji

Združbe živali in alg, ki naseljujejo morsko dno globljih in litoralnih območij. Običajno razširjeni izlivi rek v morje. Estuariji imajo splošno razširjenost, kjer se vodotok z vsaj delno ohranjenim naravnim delom struge izliva v morje. Ta habitatni tip je v Sloveniji redek zaradi kratke morske obale, po drugi strani pa kar pogost, saj vode v slovenskem delu obale tečejo po površju. Habitatni tip je stabilen, je pa seveda tako kot vsi habitatni tipi na obali ogrožen predvsem zaradi pozidave, kanalizacije vodotoka, poslabšane kvalitete vode zaradi organskega ali anorganskega onesnaženja (http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=106&no_cache=1&habitat_id=3).

2.5.1.2 Aktivna visoka barja

Ohranjena ali malo spremenjena visoka barja. So zelo redka in jih sestavlja večje število združb, odvisno od oblike barja. Združbe so med seboj povezane v celoto, zato ne moremo obravnavati vsake zase kot poseben (pod) habitatni tip. S hkratnim označevanjem podenot na terenu dobimo natančnejši opis barjanskega sistema. Visoka barja so habitatni tip, ki je vezan na hladnejšo in bolj vlažno klimo. V Evropi je razširjen predvsem v Skandinaviji, relativno velike površine pa so tudi v alpskem svetu. Čeprav je bil destruktivni človekov vpliv zelo velik, pa so še vedno ohranjene velike do zelo velike površine, tipološko, floristično in vegetacijsko zelo pestre in bogate. (http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=106&no_cache=1&habitat_id=121).

2.5.1.3 Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov

Visoka grmišča prodišč sredogorskih rek in potokov, prevladujoče vrste rodov *Salix*, *Alnus*; natančnejša pripadnost znotraj 44. Vrbišča na prodiščih alpskih rek z različnimi vrstami vrb (predvsem *S. elaeagnos*, *S. purpurea*) in rakitovcem (*Hippophae rhamnoides*). Habitatni tip je razširjen ob evropskih rekah v visokogorju in sredogorju. Značilno se pojavlja v Alpski biogeografski regiji, predvsem ob rekah in potokih, ki izvirajo v Julijskih Alpah, Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah (http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=106&no_cache=1&habitat_id=63).

2.5.2 Habitatna območja v Evropi

Da bi zagotovili preživetje Evrope in njenih najbolj ogroženih in občutljivih vrst, je EU sprejela direktivo o habitatih. Skupaj z direktivo o pticah postavlja standarde za ohranjanje narave v EU in vsem 27 državam članicam omogoča, da sodelujejo v okviru za zaščito najbolj ranljivih vrst in habitatnih tipov v njihovem celotnem naravnem območju v EU.

Direktiva o habitatih varuje okoli 1200 evropskih vrst, razen ptic. Vključeni v direktivo so sesalci, plazilci, ribe, raki, žuželke, mehkužci, školjke in rastline. Določbe o varstvu teh vrst so podobne tistim iz Direktive o pticah. Namenjene so za zagotovitev, da vrste iz direktive o habitatih dosežejo ugodno stanje ohranjenosti v EU (<http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/habitatsdiren.htm>).

2.6 Vključitev Slovenije

Slovenija je sprejela sodelovanje v Naturi 2000 kot pridružitveno obveznost. Vlada Republike Slovenije je 29. aprila 2004 določila območja Nature 2000 v Sloveniji z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Tako smo na dan pridružitve EU, 1. maja 2004, predlagali seznam nacionalnih območij, katerih ohranitev je pomembna na evropski ravni.

Določenih je bilo 286 območij, od tega jih je bilo 260 določenih na podlagi direktive o habitatih in 26 na podlagi direktive o pticah. Območja so zajemala 36 odstotkov površine Slovenije. Večji del območij porašča gozd, velik je delež brez vegetacije (pretežno stene), pomemben je tudi delež travnišč. V zavarovanih območjih (Triglavskem narodnem parku, regijskih in krajinskih parkih ter rezervatih in naravnih spomenikih) je bilo 25 odstotkov skupne površine Natura 2000 območij.

Spremembe omrežja Natura 2000 je Vlada RS določila 19. aprila 2013 z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) – Ur. l. RS, št. 33/2013. Spremembe se nanašajo na prenos pravnih aktov Evropske unije, in sicer se prenašajo neizpolnjene zahteve Direktive o varstvu prostoživečih ptic (79/409/EGS) oziroma različice te direktive (2009/147/ES) in Direktive o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (92/43/EGS). Po novem je določenih 368 območij, od tega 338 na podlagi direktive o habitatih in 30 na podlagi direktive o pticah. Območja zajemajo 37 % površine Slovenije (http://sl.wikipedia.org/wiki/Natura_2000).

2.7 Zakonodaja

Zakonsko osnovo Nature 2000 predstavljata evropski:

- Direktiva o pticah in
- Direktiva o habitatih.

Zakonsko osnovo v Sloveniji predstavljajo (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>):

- Zakon o ohranjanju narave (ZON),
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000),
- Načrt ugotavljanja posledic vpliva območij Nature 2000 in določitev razvojnih ukrepov,
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah,
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah,
- Uredba o habitatnih tipih.

2.7.1 Direktiva o pticah

Ministrski svet Evropske skupnosti je 2. aprila 1979 sprejel Direktivo o ohranjanju prostoživečih ptic (Council Directive 79/409/EEC on the Conservation of Wild Birds – "The Bird Directive"). Predpis je začel veljati leta 1981.

Države članice morajo ohraniti populacije prosto živečih ptičev na ravni, ki ustreza ekološkim, znanstvenim in kulturnim zahtevam, upoštevajoč ekonomske in rekreacijske potrebe. Varstvo ima prednost pred ekonomskim izkoriščanjem oziroma rekreacijo (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

Države morajo tudi zavarovati, vzdrževati ali ponovno vzpostaviti zadostno pestrost in velikost življenjskih prostorov za vse prosto živeče ptiče. To še posebej velja za selitvene vrste. Države morajo za vrste opredeliti najpomembnejša tovrstna območja kot Posebna območja varstva (SPA – Special Protected Area) in obvestiti Evropsko komisijo o varstvenih ukrepih.

Izkoriščanje, prodaja in transport vseh vrst ptičev so prepovedani. Direktive urejajo tudi različne omejitve lova (npr. lovopust, načini lova itd.) (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

2.7.2 Direktiva o habitatih

Direktivo o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (The Council Directive 92/43/EEC on the Conservation of Natural Habitats and of Wild Fauna and Flora – "The Habitat Directive") je sprejel Ministrski svet 21. maja

1992. Direktiva je bila večkrat dopolnjena, nazadnje leta 1995 ob pridružitvi Avstrije, Finske in Švedske. Države najprej opredelijo sezname evropsko pomembnih območij glede na merila na državni ravni, sledi vrednotenje na ravni Evropske unije, odbrane lokalitete so potencialni SAC, ki jih nato vsaka država članica določi s predpisom kot SAC in s tem postanejo del omrežja Natura. Sestavni del tega ekološkega omrežja so tudi območja SPA iz Direktive o pticah, ki pa jih določi vsaka država in se ne preverjajo in potrjujejo v Bruslju. Habitatna direktiva spodbuja države, da ohranjajo in/ali po potrebi vzpostavljajo povezave med SPA-ji oziroma SAC-i. Roki, opredeljeni v habitatni direktivi, so bili v državah članicah močno prekoračeni, kar kaže na zapletenost priprave in postopkov (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

Ključne obveznosti glede območij omrežja NATURA 2000 so opredeljene v 6. členu direktive (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>):

- ustrezni načrti upravljanja (po potrebi) ter zakonski, upravni ali pogodbeni ukrepi,
- preprečevanje slabšanja razmer,
- preverjanje vseh načrtov ali projektov (tudi če je načrtovan zunaj območja in lahko vpliva na vrste/ht v območju),
- prevlada javnega interesa, izravnalni ukrepi,
- ugodnosti pri financiranju.

2.7.2.1 Zakon o ohranjanju narave (ZON)

Oblikovanje mreže posebej varovanih območij Natura 2000 pravno ureja Zakon o ohranjanju narave.

Ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju Evropskih skupnosti pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, zakon poimenuje "območje Natura 2000" ali "posebno varstveno območje" (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

Območja Natura 2000 za celotno Slovenijo določi Vlada po predhodnem mnenju lokalnih skupnosti.

Vlada tudi (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>):

- določi varstvene cilje na teh območjih,
- predpiše varstvene usmeritve za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov ter
- z ukrepi zagotavlja njihovo varstvo.

2.7.2.2 Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)

Z Uredbo o posebnih varstvenih območjih – območjih Natura 2000 – je Vlada RS aprila 2004 na ozemlju Slovenije določila posebna varstvena območja, in sicer 26 območij za 41 vrst ptic. Na osnovi Direktive o habitatih je določila tudi potencialna posebna ohranitvena območja, in sicer 260 za 56 habitatnih tipov in 111 rastlinskih in živalskih vrst.

Z uredbo iz leta 2013 je Vlada RS določila skupno 354 območij, od tega 323 po Direktivi o habitatih (za 60 habitatnih tipov in za 114 vrst) ter 31 območij po direktivi o pticah (za 118 vrst) (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

2.7.2.3 Načrt ugotavljanja posledic vpliva območij Nature 2000 in določitev razvojnih ukrepov

Vlada RS je aprila 2004 sprejela Načrt ugotavljanja posledic vpliva območij Nature 2000 in določitev razvojnih ukrepov. Pravna podlaga za sprejem Načrta sta deveti in deseti odstavek 33. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 22/03 – uradno prečiščeno besedilo in 41/04), ki nalagata Vladi RS, da mora zaradi vpliva Območij Natura 2000 na samoupravne lokalne skupnosti, kjer se ta območja nahajajo, sprejeti Načrt ukrepov, s katerimi se ugotovijo posledice na socialne in gospodarske razmere ter določijo ustrezni razvojni ukrepi.

Načrt izhaja iz temeljnega izhodišča, da je dodelitev statusa območja Natura 2000 že razvojni ukrep, ki sam po sebi nima negativnih učinkov oz. je sama njegova uvedba že odziv na negativne razsežnosti gospodarskega razvoja. V Načrtu ukrepov so razdelani podrobnejši ukrepi za spodbujanje na tem ukrepu temelječih razvojnih priložnosti in usposabljanju interesentov za njihovo trajnostno izrabo (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

2.7.2.4 Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah

Z uredbo je Vlada RS aprila 2004 zavarovala rastlinske vrste. Z njo ureja ohranjanje rastlinskih vrst, ogroženih zaradi neposrednega delovanja človeka (npr. trganje, ruvanje, izkopavanje, prekomerno gospodarsko izkoriščanje), ter daje pravno osnovo za ohranjanje njihovih življenjskih prostorov.

Uredba določa prosto živeče rastlinske vrste, ki so ogrožene ali mednarodno varovane, ureja pravila ravnanja z omenjenimi vrstami, varstvene režime, način varstva njihovih habitatov, instrumente za zagotavljanje ugodnega stanja habitatov teh vrst ter način spremljanja stanja (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

2.7.2.5 Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah

Vlada RS je aprila 2004 sprejela uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. Uredba določa prosto živeče živalske vrste, ki so ogrožene ali mednarodno varovane, ureja pravila ravnanja z omenjenimi vrstami, varstvene režime, način varstva njihovih habitatov, instrumente za zagotavljanje ugodnega stanja habitatov teh vrst ter način spremljanja stanja.

Uredba ne predvideva zaščite izključno tistih vrst, ki se nahajajo v Sloveniji, pač pa predvideva tudi zaščito tistih vrst, ki se nahajajo na ozemljih držav članic EU. S tem Slovenija v celoti ureja varstvo vrst, ki so predmet varovanja v direktivah (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

2.7.2.6 Uredba o habitatnih tipih

Uredba določa habitatne tipe, ki se prednostno, glede na druge habitatne tipe, prisotne na celotnem območju Republike Slovenije, ohranjajo v ugodnem stanju, ter ureja usmeritve za njihovo ohranjanje. Vlada jo je sprejela leta 2003 ter spremenila leta 2009 in 2013.

Habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, so tisti, ki so na ozemlju Republike Slovenije redki, ranljivi, imajo majhno naravno območje razširjenosti ali predstavljajo za določeno biogeografsko regijo značilen habitatni tip, in tisti, katerih ohranjanje v ugodnem stanju se izvaja na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb ali je v interesu Evropske unije. Ti habitatni tipi so določeni in razvrščeni po skupinah v Prilogi 1: Habitatni tipi iz tretjega odstavka 2. člena uredbe. V Prilogi 2 pa so opredeljeni najpomembnejši varstveni cilji za doseganje ustreznih ekoloških razmer za posamezne skupine habitatnih tipov (<http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>).

2.8 Financiranje

Za območja Nature 2000 imajo članice na voljo finančne programe Evropske unije za sofinanciranje naravovarstvenih projektov (LIFE), naravi prijaznih oblik kmetovanja (sredstva, ki pripomorejo k razvoju podeželja in iz strukturnih skladov).

Za obdobje finančne perspektive 2000–2006 (LIFE III Narava) je bilo v izvajanju 11 projektov. Evropska komisija se je takrat odločila in projekte sofinancirala s povprečno zelo visokim deležem (64 %) v skupni vrednosti 6,2 milijona evrov. Ti projekti so (Šot Pavlovič, Žerdin in Pobiljšaj, 2007, str. 19) :

- šotna barja v Triglavskem narodnem parku,
- renaturacija in ohranjanje habitatov ter ptic v naravnem rezervatu Škocjanski zatok,

- upravljavski načrt za suha travišča na planini Oslica in Vetrnik,
- ohranitev velikih zveri v Sloveniji (rjavi medved),
- varstvo ogroženih vrst in habitatov na območju bodočega Kraškega parka,
- ohranitev ogroženih vrst in habitatov v Krajinskem parku Sečoveljske soline,
- vzpostavitev dolgoročnega varstva kosca (*Crex crex*) v Sloveniji,
- Natura 2000 v Sloveniji – upravljavski modeli in informacijski sistem,
- ohranjanje populacije vider (*Lutra lutra*) na Goričkem,
- presihajoče Cerkniško jezero,
- ohranjanje biotske raznovrstnosti reke Mure v Sloveniji.

2.9 Natura 2000 in ostale članice EU

Starejše članice Evropske unije so zavarovana območja določile že leta 2000, za ostale mlajše članice pa je veljala obveza od dneva vstopa v Evropsko unijo. Vsaka država se je odločila in izbrala svoja območja na osnovi seznamov življenjskih okolij obeh direktiv. Seznami vsebujejo okoli 900 rastlinskih in živalskih vrst ter prek 170 življenjskih okolij. Vsaka država članica Evropske unije je določila ogrožena območja na podlagi deleža pojavljanja in stanja ohranjenosti življenjskih okolij in vrst na svojem območju.

Pri naši sosedni Avstriji so do sedaj razglasili že 210 zaščitene območij Natura 2000. Po direktivi o pticah jih je zavarovanih 95 in kar 160 po direktivi o habitatih. Vsa ta pa predstavljajo 16 % celotne površine države.

V Italiji je bilo do konca leta 2006 2543 zaščitene območij, obsegala so 19 % površine države. Po velikosti so ta območja skoraj trikrat večja od površine naše Slovenije. Februarja 2006 pa so še dodali nova območja, med drugimi tudi na tržaškem Krasu.

Na Madžarskem pa so po direktivi o pticah določili 55 območij, ki obsegajo 14 % površine države, po habitatni direktivi pa 467 območij, kar predstavlja 15 % površine države (Bernard Vukadin idr., 2007, str. 28).

3 EKOLOŠKA OSVEŠČENOST

3.1 Kako ljudi spodbuditi k ekološki ozaveščenosti

Čisto okolje je bistveno za zdravje in blaginjo ljudi. V zadnjih desetletjih pa je pretežno zaradi hitre industrializacije in naraščanja prebivalstva prišlo do nepopravljivih posledic v okolju: zmanjšanja zalog neobnovljivih virov, izginjanja naravnih habitatov, čezmernega onesnaževanja okolja in celo preseganja globalnih

samoočiščevalnih zmogljivosti (http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/page/uploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM12EKONOMISTEkologijaHUSIC.pdf).

Namen varstva okolja je spodbujanje in usmerjanje takšnega družbenega razvoja, ki omogoča dolgoročne pogoje za človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja ter ohranjanje biotske raznovrstnosti (<http://www.okolje.info/index.php/varstvo-okolja>).

Cilji varstva okolja so zlasti (zakon o varstvu okolja, 2004):

- preprečitev in zmanjšanje obremenjevanja okolja,
- ohranjanje in izboljševanje kakovosti okolja,
- trajnostna raba naravnih virov, zmanjšanje rabe energije in večja uporaba obnovljivih virov energije,
- odpravljanje posledic obremenjevanja okolja,
- izboljšanje porušenega naravnega ravnovesja in ponovno vzpostavljanje njegovih regeneracijskih sposobnosti,
- povečevanje snovne učinkovitosti proizvodnje in potrošnje ter
- opuščanje in nadomeščanje uporabe nevarnih snovi.

Iz zapisanega razberemo, da se varovanje nanaša na vsa področja človekovega delovanja, ki tako ali drugače obremenjujejo in dolgoročno uničujejo življenjski prostor.

Politični interes je gonilo napredka in ljudje kljub pravnim mehanizmom za zaščito okolja še vedno uničujemo dobrobit vseh. Ljudje z lahkoto spregledamo dejanja, ki se nas ne tičejo osebno in velikokrat gre zgolj zahvala posameznim skupinam ljudi, ki zahtevajo spoštovanje sprejetih in uzakonjenih načel varovanja okolja, da okolje ne utrpi še hujših posledic zaradi človeške objestnosti. Zato je še toliko bolj pomembno vsaj osnovno poznavanje dokumentov, ki nam omogočajo lažje razumeti sporočilno vrednost varovanja okolja. Ljudje se moramo zavedati, da je planet Zemlja naš edini dom, na katerem je treba sobivati v sozvočju z ostalimi prebivalci (<http://www.okolje.info/index.php/varstvo-okolja>).

3.2 Empirični del

3.2.1 Namen

Namen diplomskega dela je raziskati ozaveščenost ljudi o Naturi 2000 v Sloveniji in o varovanju okolja nasploh. Na podlagi tega sem naredila spletni vprašalnik, s pomočjo katerega sem na določenem vzorcu oseb dobila dodaten vpogled, kaj posamezniki menijo, koliko vedo in kako dobro so seznanjeni o okolju ter Naturi 2000.

Cilji, ki sem jih proučila, so naslednji:

- kako dobro so posamezniki seznanjeni o Naturi 2000 in varovanju okolja nasploh;
- kako sami pripomorejo k ohranitvi biotske pestrosti;
- koliko časa na teden preživijo v naravi in kako pomembna je za njih izbira okolja, kjer se gibljejo;
- ali bi v bližini svojega doma dovolili zgraditi zgradbe, ki bi pripomogle k ohranitvi okolja;
- kje so že slišali za Naturo 2000.

3.2.2 Raziskovalna vprašanja

Raziskovalna vprašanja se nanašajo na zastavljene cilje:

- Kako posamezniki poznajo izraz Natura 2000 in koliko njim samim pomeni varovanje okolja?
- Kaj sami naredijo za ohranitev našega okolja?
- Kako pogosto se gibljejo in kako pomembna je njihova izbira okolja, kjer se rekreirajo?
- Ali bi v bližini svojega doma dovolili zgraditi sežigalnico, čistilno napravo, vetrno elektrarno ali sončno elektrarno?
- Kje so že slišali/prebrali novice o Naturi 2000?

3.2.3 Raziskovalne hipoteze

Na podlagi prebrane literature in lastnega mnenja so moje hipoteze naslednje:

- Večina ljudi ne pozna izraza Natura 2000.
- Več kot 50 % anketiranih v svoji bližini doma še ni opazilo označenega območja Nature 2000.
- Ljudje se zavedajo, kako pomembno je ohranjanje našega okolja in k temu tudi sami pripomorejo na različne načine.
- Več ko 50 % anketiranih bi v svoji bližini doma dovolilo zgraditi zgradbe, ki bi pripomogle k ohranjanju okolja.
- Večina posameznikov je za izraz Natura 2000 prvič slišalo na televiziji.

Navedene hipoteze bom v nadaljevanju skušala potrditi ali ovreči.

3.2.4 Spremenljivke

V anketnem vprašalniku sem operirala z odvisnimi in neodvisnimi spremenljivkami. Neodvisni spremenljivki sta bili dve, in sicer spol in starost anketirancev. Odvisne spremenljivke, ki sem jih s pomočjo anketnega vprašalnika preverjala, pa so naslednje: ozaveščenost ljudi ter poznavanje in ohranjanje našega okolja in Nature 2000.

3.3 Metodologija

3.3.1 Raziskovalne metode

Uporabila sem deskriptivno ali opisno metodo, kar pomeni, da sem podatke zbirala s pomočjo opazovanja oz. spraševanja. Podatke bom prikazala kvantitativno (podatke prikažemo v obliki besedila) in kvalitativno (podatke prikažemo v obliki števila).

3.3.2 Raziskovalni vzorec

Povabilo k izpolnjevanju anketnega vprašalnika so dobili vsi moji prijatelji na Facebooku ter nekateri njihovi prijatelji. Anketo sem poslala tudi svojemu mentorju, prijateljem ter bližnjim znancem preko elektronske pošte, ti pa so jo posredovali naprej. K velikemu številu poslanih anket se je na anketni vprašalnik odzvalo 243 ljudi. Odgovore sem zbirala cca 3 tedne. Spletni anketni vprašalnik je bil dosegljiv na spletnem naslovu: <https://www.1ka.si>. Anketni vprašalnik je vseboval 26 vprašanj zaprtega tipa ter kombiniranih in odprtih vprašanj z možnostjo enega odgovora.

3.4 Rezultati in analiza

V nadaljevanju je v obliki tabel in grafov prikazana analiza ankete, s katero bom skušala potrditi oziroma ovreči hipoteze.

Na anketne vprašalnice je odgovorilo 243 ljudi. Med njimi je bilo 76 % žensk in 24 % moških (Tabela 1).

Spol	Število ank.	Odstotek (%)
Ženski	59	76
Moški	185	24
Skupaj	244	100

Tabela 1: Spol anketirancev

Vir: Lasten

Največji delež z 28 % predstavljajo anketiranci med 21. in 30. letom ter 31. in 40. letom. Sledijo jim posamezniki med 41. in 50. letom s 26 % (Tabela 2).

Starost	Število ank.	Odstotek (%)
do 20 let	7	3
21–30 let	69	28
31–40 let	69	28
41–50 let	64	26
51–60 let	31	13
nad 60 let	4	2

Tabela 2: Starost anketirancev

Vir: Lasten

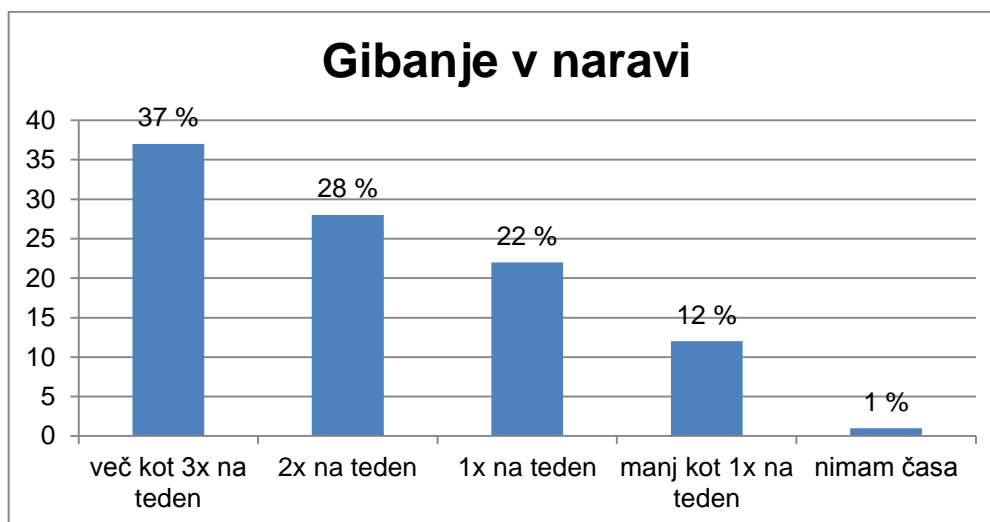
Od vseh anketiranih je 32 % dokončalo višjo šolo, prav tako visoko šolo/fakulteto. Najvišjo stopnjo izobrazbe (magisterij ali doktorat) pa ima dokončano 16 % anketiranih (Tabela 3).

Izobrazba	Število ank.	Odstotek (%)
Osnovna šola	6	2
Srednja šola	46	19
Višja šola	77	32
Visoka šola/fakulteta	77	32
Magisterij ali doktorat	38	16

Tabela 3: Izobrazba anketirancev

Vir: Lasten

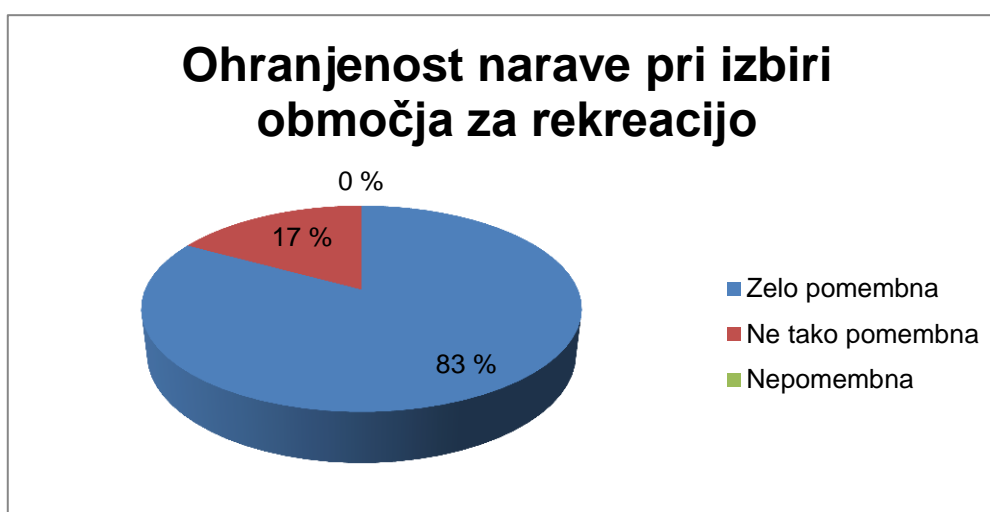
Največji odstotek vprašanih (37 %) se v naravi rekreira več kot trikrat na teden. Malo manjši delež (28 %) vprašanih se v naravo odpravi dvakrat na teden. Svež zrak samo enkrat na teden zaužije 22 % anketiranih. Ostalih 12 % ljudi se giba v naravi manj kot enkrat na teden. Za rekreiranje čez teden pa zmanjka časa samo 1 % vprašanih (Slika 4).

Slika 4: Kako pogosto se gibate v naravi?

Vir: Lasten

Pri 83 % anketiranih je ohranjenost narave pri izbiri območja za rekreacijo zelo pomembna. 17 % pa jih pravi, da jim to ni tako zelo pomembno. Bolj važno jim je, da se gibajo (Slika 5).

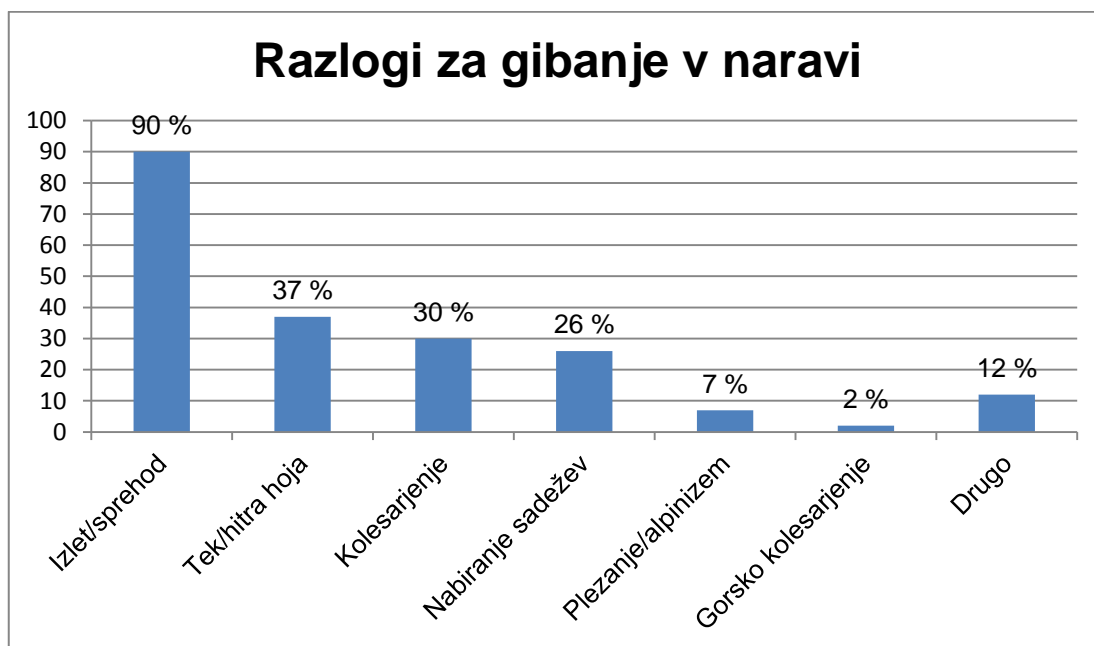

Slika 5: Kako pomembna je za vas ohranjenost narave pri izbiri območja za rekreacijo ali turizem?

Vir: Lasten

Za 90 % anketiranih ljudi je glavni razlog obiska narave izlet ali sprehod. 37 % jih raje teče ali hitro hodi. Pri 30 % je glavni razlog kolesarjenje. Nekateri se odpravijo, da bi nabirali gobe, brusnice, borovnice (26 %). Manjši delež pa se v naravo odpravi zaradi plezanja/alpinizma (7 %), gorskega kolesarjenja (2 %) in pa zaradi drugih razlogov (12 %). Rezultati so prikazani na Sliki 6.

Slika 6: Kaj je po navadi glavni razlog vašega obiska narave?

Vir: Lasten

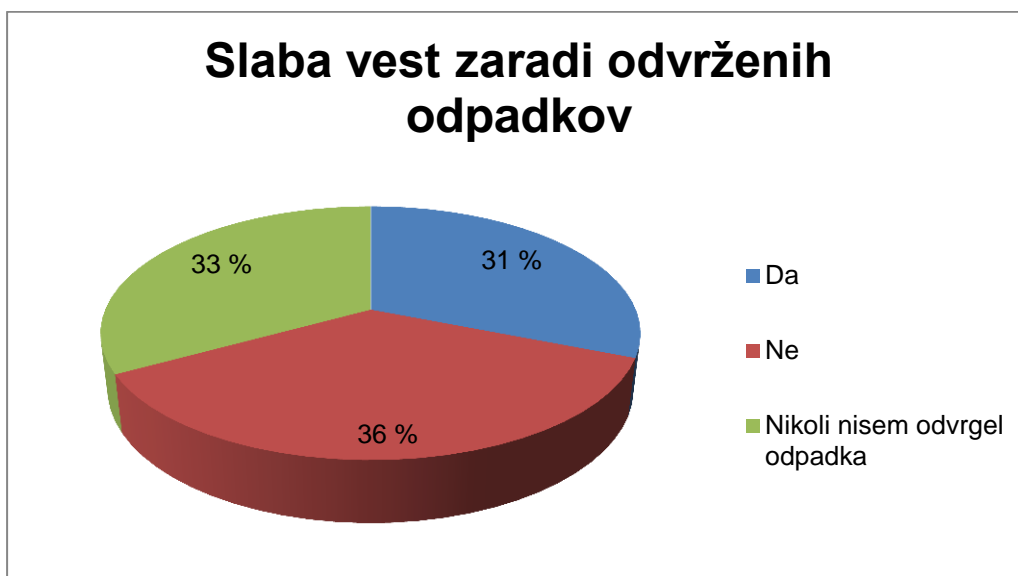
63 % anketiranih je v naravi že pustilo biološke odpadke. 11 % ljudi je odvrгло papir, 2 % pa embalažo/plastiko. Samo 1 % vprašanih je v naravo odvrгло ostale odpadke (obvezilni material, keramika ...). Velik delež ljudi, kar 34 %, pa pravi, da v naravi še nikoli niso odvrgli odpadka (Tabela 4).

Odvrženi odpadki	Število ank.	Odstotek (%)
Papir (karton, časopis, zvezek, letak ...)	28	11
Embalaža/plastika (folija, stiropor, plastični kozarec, embalaža jogurta ...)	4	2
Ostali odpadki (obvezilni material, keramika, plenice, nogavice ...)	3	1
Biološki odpadki (ostanki sadja in zelenjave, ostanki hrane, jajčne lupine ...)	156	63
V naravo nikoli nisem odvrgl/odvrгла odpadka	83	34

Tabela 4: Ste kdaj v naravo odvrgli določen odpadek?

Vir: Lasten

Kar 36 % vprašanih je v naravo že odvrгло odpadke in jim kasneje ni bilo žal. Slabo vest po tem pa je imelo 30 % anketirancev. Ostali so potrdili, da v naravo še niso odvrgli odpadka (Slika 7).

Slika 7: Ste kasneje pomislili, da tega ne bi smeli storiti? (Vprašanje se navezuje na prejšnje odgovore anketiranih)

Vir: Lasten

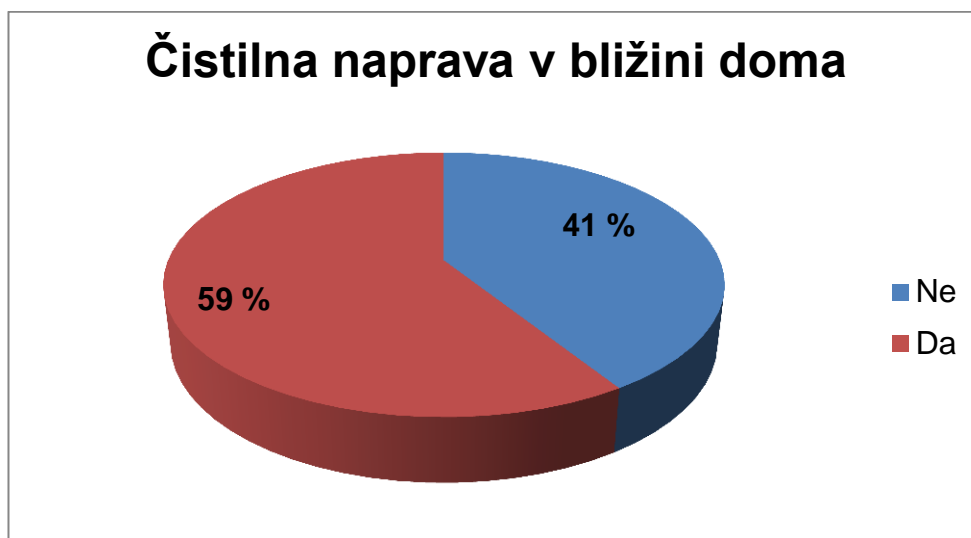
Največji delež (78 %) vprašanih ljudi v bližini svojega doma ne bi dovolilo zgraditi sežigalnice odpadkov. Samo 22 % ljudi pa bi to dovolilo (Slika 8).

Slika 8: Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi sežigalnico odpadkov?

Vir: Lasten

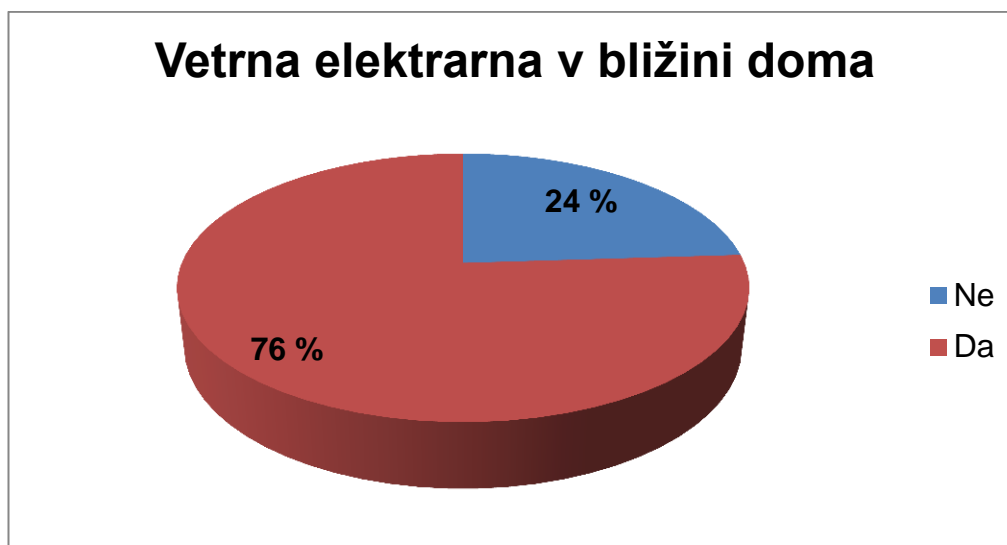
59 % anketirancev bi v bližini svojega doma pristalo na gradnjo čistilne naprave. S tem predlogom pa se ne strinja 41 % vprašanih (Slika 9).

Slika 9: Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi čistilno napravo?

Vir: Lasten

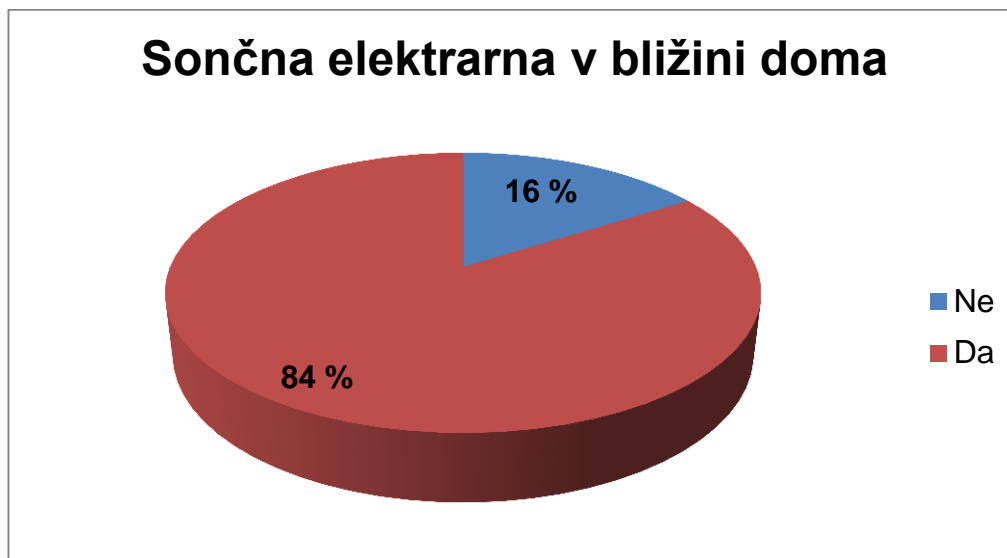
Na vprašanje, ali se anketirani strinjajo, da bi v bližini njihovega doma zgradili vetrno elektrarno, je kar 76 % vprašanih odgovorilo pozitivno, ostalih 24 % pa tega ne želi (Slika 10).

Slika 10: Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi vetrno elektrarno?

Vir: Lasten

Kar 84 % vprašanih bi v bližini svojega doma dovolilo postaviti sončno elektrarno, ostalih 16 % pa ne (Slika 11).

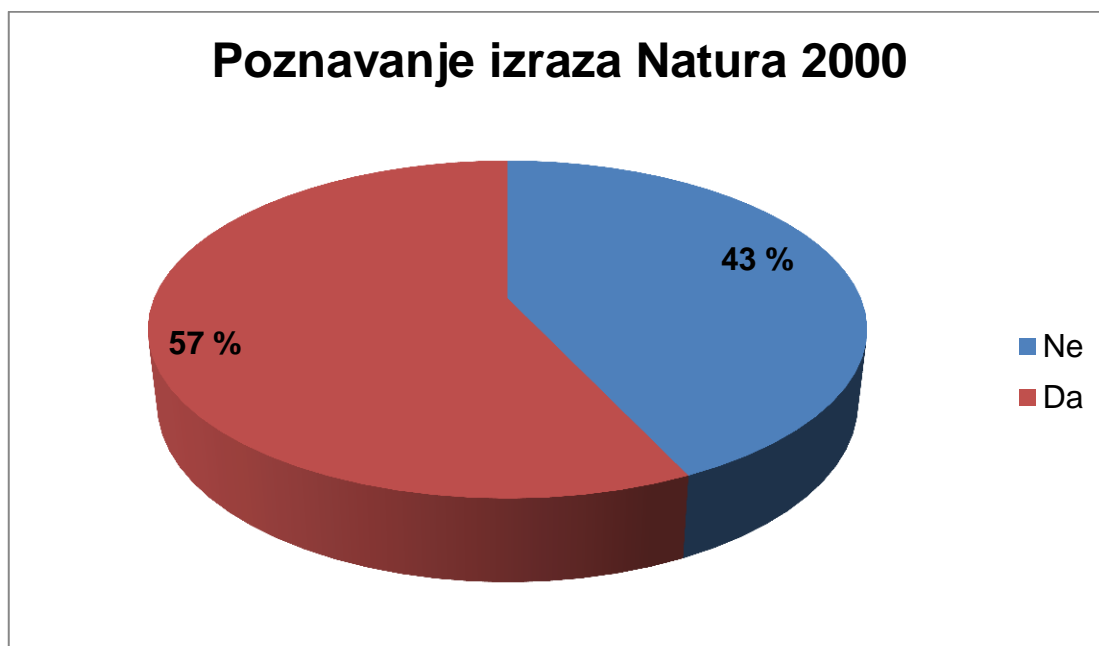
Slika 11: Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi sončno elektrarno?

Vir: Lasten

Anketiranci, ki so na prejšnja štiri vprašanja odgovorili negativno, so napisali tudi, zakaj ne bi pustili gradnje določenih objektov (izbranih je nekaj najpogostejših):

- zaradi smradu,
- zaradi potencialnega onesnaževanja z odpadki, namenjenimi sežigu,
- zaradi uhajanja strupenih plinov v ozračje. Pri čistilni napravi pa bi lahko prihajalo do smradu ali legla komarjev (odvisno od vrste čistilne naprave),
- strah pred negativnimi posledicami naprav,
- ker je sežigalnica odpadkov povezana z večjo obremenitvijo cest zaradi transporta in smradu,
- ni vetrovno,
- sončna elektrarna – nevšečna konstrukcija, vetrna elektrarna – ni prostora, sežigalnica – ne moremo koristiti energije, ki se s sežiganjem odpadkov sprošča za ogrevanje,
- v bližini doma ne bi smelo biti nobene od teh zadev, ker škodujejo zdravju ljudi, to bi moralo biti daleč stran od človeka,
- ker sežigalnice odpadkov ne uporabljajo dobrih filtrov, ki bi preprečevali emisije v zraku,
- hočem neokrnjeno okolje okoli mene.

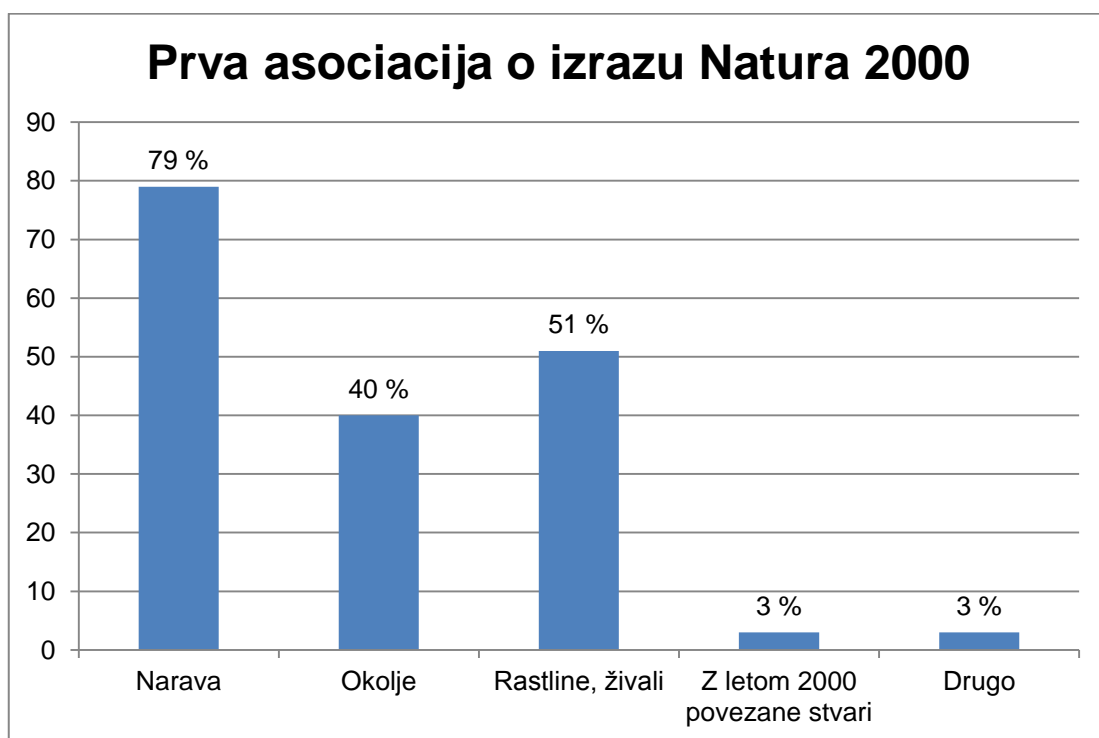
Z izrazom Natura 2000 se je seznanilo že 57 % vprašanih. Kar 43 % anketiranih pa za izraz še nikoli ni slišalo (Slika 12).

Slika 12: Ali poznate izraz Natura 2000?

Vir: Lasten

Kar pri 78 % anketirancev je prva asociacija na besedo Natura 2000 narava. Pri 51 % ljudi je ta beseda povezana z rastlinami in živalmi. Okolje pa pade na pamet 40 % vprašanih (Slika 13).

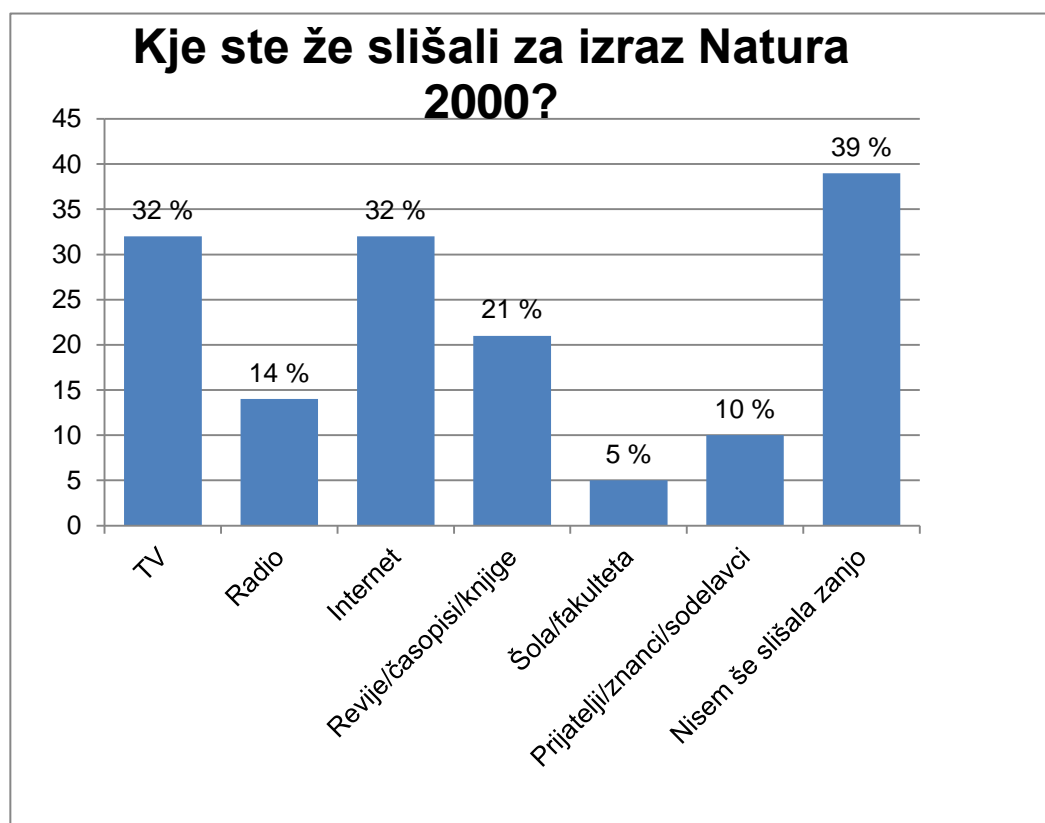
Slika 13: Kaj je vaša prva asociacija, ko slišite izraz Natura 2000?

Vir: Lasten

Anketiranci, ki so na to vprašanje odgovorili z »drugo«, so imeli v mislih naslednje asociacije:

- zakon, povezan z naravo, ki je bil sprejet leta 2000,
- ohranjanje naravne pestrosti,
- ohranjanje biotske raznovrstnosti,
- območja posebne zaščitenosti,
- Ljubljansko barje,
- barje na splošno.

Največ ljudi je za Natura 2000 slišalo preko televizijskih sprejemnikov (32 %) ter z brskanjem po spletnih straneh (32 %). Ostali anketirani so se srečali s tem izrazom preko revij, časopisov ter knjig (21 %), manjši del pa preko radijskih sprejemnikov, v šoli ali na fakulteti in od prijateljev/znancev/sodelavcev (Slika 14).

Slika 14: Kje ste že slišali/prebrali informacije o Naturi 2000?

Vir: Lasten

Na vprašanje "Kateri od opisov najbolj opredeljuje izraz Natura 2000?" je 39 % vseh anketirancev odgovorilo, da so to "določena zavarovana območja, ki varujejo naravne habitate ogroženih živalskih in rastlinskih vrst, pomembnih za EU". Malo manjši delež (20 %) ljudi je obkrožil odgovor "Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer so določeni posegi prepovedani". Kar 15 % jih ni vedelo, kaj obkrožiti.

Samo 13 % anketirancev je blizu opis "Zavarovano območje narave, živali in rastlin". "Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer so vsi posegi prepovedani", je obkrožilo 9 % ljudi. Samo 2 % pa jih meni, da je to "Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer ni omejitev" (Tabela 4).

Izraz Natura 2000 opredeljuje:	Število ank.	Odstotek (%)
Zavarovano območje narave, živali in rastlin.	33	14
Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer so vsi posegi prepovedani.	22	9
Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer so določeni posegi prepovedani.	50	21
Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer ni omejitev.	4	2
Določena zavarovana območja, ki varujejo naravne habitate ogroženih živalskih in rastlinskih vrst, pomembnih za EU.	95	39
Ne vem.	37	15

Tabela 5: Kateri od opisov najbolj opredeljuje izraz Natura 2000?

Vir: Lasten

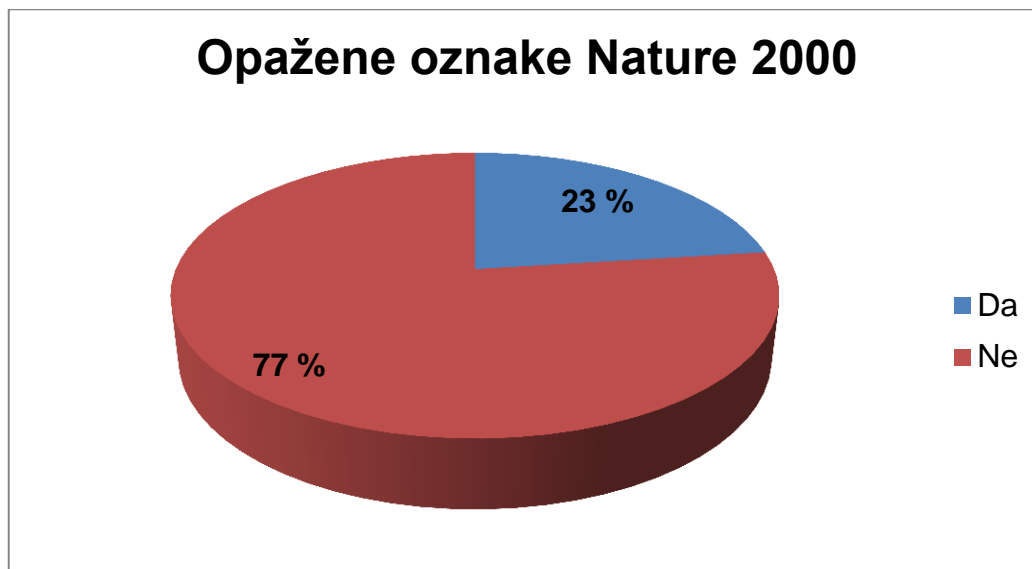
Kar 58 % anketirancev ne ve, ali živijo v bližini območja Nature 2000. 16 % jih pravi, da živijo blizu zaščitene območja, 26 % pa jih pravi, da ne (Slika 15).

Slika 15: Ali živite v bližini območja Nature 2000?

Vir: Lasten

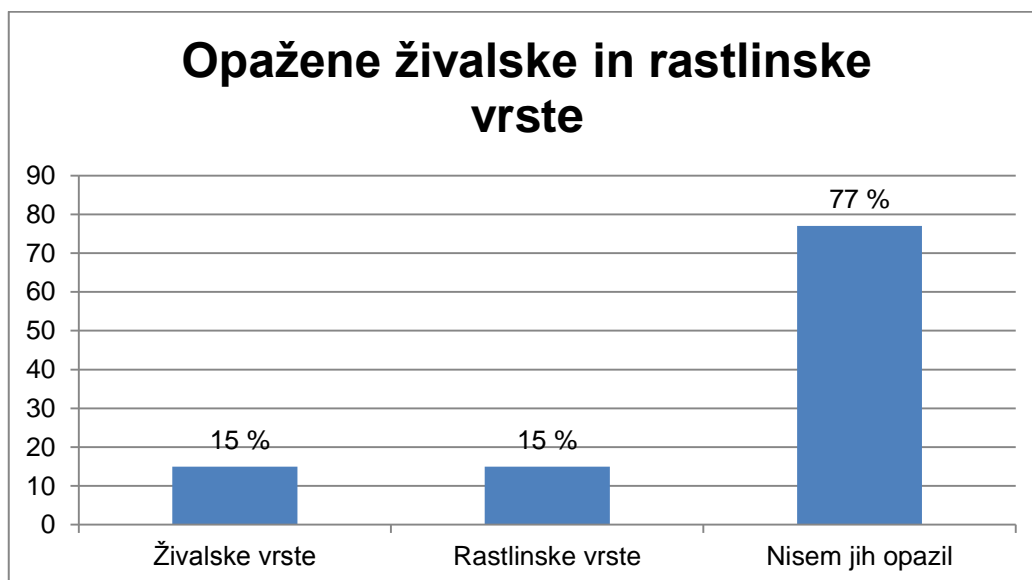
Oznake za Naturo 2000 je v naravi že opazilo 22 % anketiranih, 77 % vprašanih pa tega še nikoli ni opazilo (Slika 16).

Slika 16: Ali ste v naravi že kdaj opazili označena območja Nature 2000?

Vir: Lasten

Zaščitene vrste Nature 2000 v naravi še nikoli ni opazilo 77 % vprašanih. Živali (pupke, soške postrvi, bobra ...) je opazilo 15 % anketiranih. Enak delež ljudi pa je opazilo tudi rastline (Zoisove zvončice, velikonočnice ...) (Slika 17).

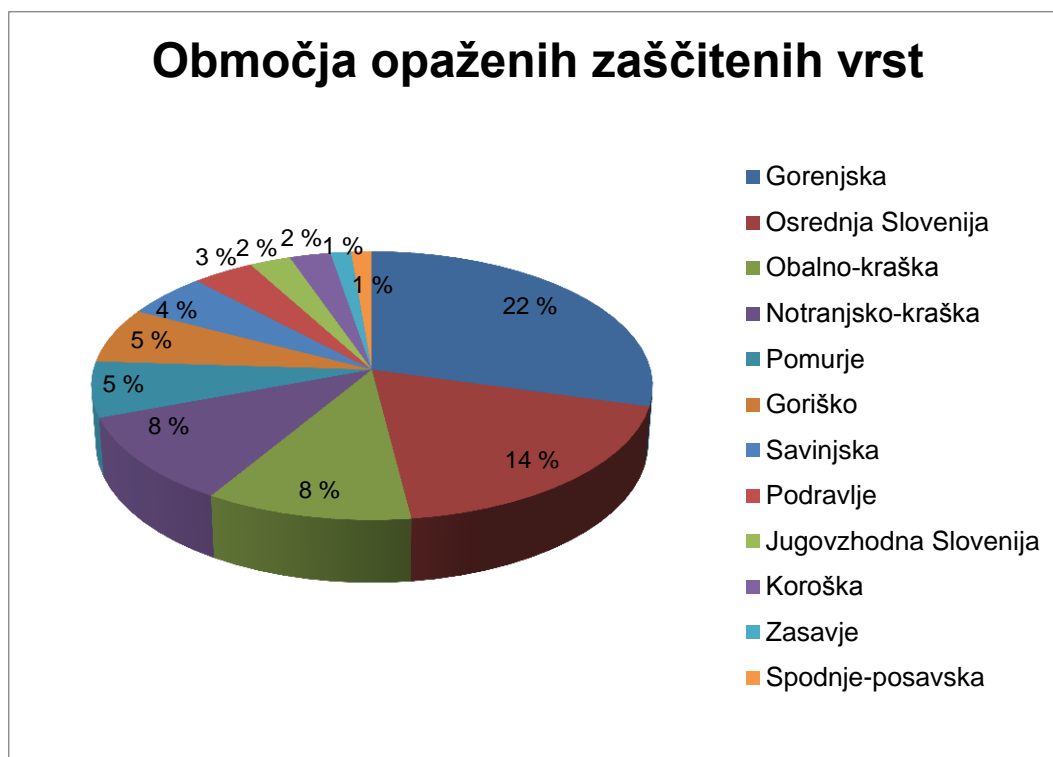

Slika 17: Ste tam opazili tudi kakšno zaščiteno vrsto Nature 2000? (Vprašanje se navezuje na prejšnje odgovore)

Vir: Lasten

Največ vprašanih ljudi je zaščitene vrste opazilo na območjih Gorenjske (22 %), 14 % na območju osrednje Slovenije, 8 % na obalno-kraškem območju, 8 % na notranjsko-kraškem območju, 5 % v Pomurju, 5 % na Goriškem, 4 % na savinjskem predelu, 3 % v Podravju, 2 % v jugovzhodni Sloveniji, 2 % na Koroškem, 1 % v Zasavju in 1 % na spodnje-posavskem območju (Slika 18).

Slika 18: Na katerem delu Slovenije ste opazili zaščitene vrste?

Vir: Lasten

Na slovenskih javnih občilih 78 % anketiranih še ni opazilo živalskih in rastlinskih vrst, povezanih z Naturo 2000. Na znamkah (Lepi čeveljc, Jadranska smrdljiva kukavica ...) jih je opazilo že 19 %, 12 % v občinskih grbih (Bistrica ob Sotli – orel, Kranjska Gora – ruševca ...), samo 4 % pa na posebnem cestnem znaku za nevarnost (Vidra na cesti) (Tabela 5).

Opaženi na slovenskih občilih	Število ank.	Odstotek (%)
Znamke	46	19
Občinski grbi	10	4
Znak – Vidra na cesti	28	12
Nisem jih še opazil	184	75

Tabela 6: Ste na slovenskih javnih občilih že opazili živalske in rastlinske vrste, povezane z Naturo 2000?

Vir: Lasten

Na vprašanje, kaj od naštetega naredijo za ohranitev biotske pestrosti, so lahko odgovorili z več možnimi odgovori ($n = 244$). Kar 199 od 244 ljudi se v naravo odpravi peš ali s kolesom. 202 od 244 anketirancev odpadke odlaga na mesta, ki so za to predvidena. Več kot polovica anketirancev (52 %) pa hodi po cestah in poteh, ki so prav za to označene (Tabela 6).

Kaj od naštetega naredim za ohranitev biotske pestrosti?	Število ank.	Odstotek (%)
V naravo se odpravim peš ali s kolesom. Če ne gre brez avtomobila, ga parkiram tam, kjer so za to predvidena mesta.	199	82
Hodim po cestah in poteh, ki so označene in odprte za javnost.	128	52
Odpadke odlagam na mesta, ki so za to predvidena.	202	83
Ne vznemirjam ptic in drugih živali, sploh v času, ko imajo mladiče.	172	70
Odmrta drevesa in les (palice) pustim v gozdu.	126	52

Tabela 7: Kaj od naštetega naredim za ohranitev biotske pestrosti?

Vir: Lasten

Več o Naturi 2000 bi si želelo vedeti 80 % anketiranih, 20 % pa si tega ne želi (Slika 19).

Slika 19: Bi si želeli vedeti več o Naturi 2000?

Vir: Lasten

76 % vprašanih meni, da bi bilo za boljše poznavanje Nature 2000 potrebnih več televizijskih in radijskih oddaj na to temo. 61 % bi o tem radi brali v revijah in časopisih. 35 % anketirancev bi o tem raje poslušalo pri predmetih v šoli/na fakulteti.

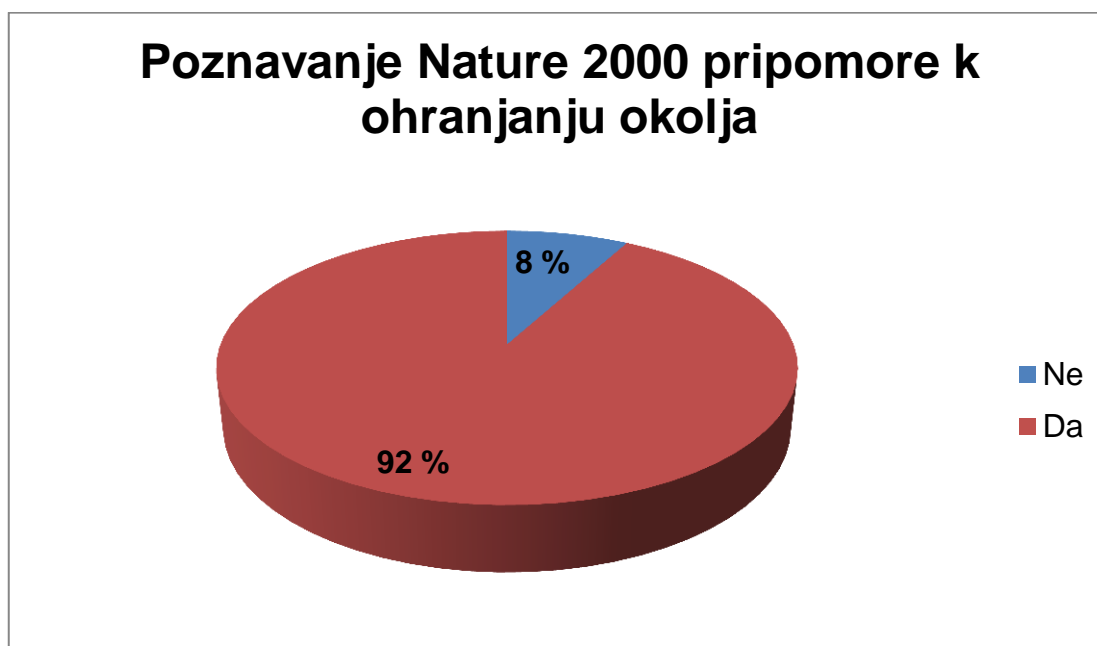
25 % pa jih pravi, da bi znanje lahko pridobili preko občinskih predavanj, na območjih, ki so obdana z Naturo 2000 (Tabela 7).

Za boljše poznavanje Nature 2000	Število ank.	Odstotek (%)
Članki v revijah in časopisih.	146	61
Več televizijskih in radijskih oddaj na to temo.	181	76
Občinska predavanja, sploh na območjih, kjer so obdana z Naturo 2000.	60	25
Nadgradnja učnega programa pri predmetih, povezanih z Naturo 2000.	83	35

Tabela 8: Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno za boljše poznavanje Nature 2000?

Vir: Lasten

Kar 92 % anketiranih oseb se strinja, da bi večje poznavanje Nature 2000 pripomoglo k ohranjanju okolja. Peščica, le 8 %, pa se s tem ne strinja (Slika 20).

Slika 20: Ali poznavanje Nature 2000 pripomore k ohranjanju okolja?

Vir: Lasten

4 ZAKLJUČKI

Narava je del našega življenja. Po Zakonu o varstvu okolja je narava celota materialnega sveta in sestav z naravnimi zakoni med seboj povezanih ter soodvisnih delov in procesov. Vlada Republike Slovenije je 29. aprila 2004 določila območja Nature 2000 v Sloveniji z Uredbo o posebnih varstvenih območjih. Določila je dve direktivi, in sicer Direktivo o pticah in Direktivo o habitatih. Natura 2000 je evropsko omrežje različnih varstvenih območij, ki so jih določile države članice Evropske unije. V Naturi 2000 najdemo vsega skupaj 8 vrst. Od tega je 6 živalskih vrst in 2 rastlinski, ki jim seveda sledijo tudi podvrste. V nalogi je govora tudi o biotski raznovrstnosti. Biotska raznovrstnost pomeni raznolikost živih organizmov iz vseh virov, ki zajemajo med drugim kopenske, morske in druge vodne ekosisteme ter ekološke komplekse, katerih del so. Z nalogo in raziskavo želim spodbuditi ljudi k ohranjanju okolja, v katerem živijo.

V teoretičnem delu je podrobneje opredeljena Natura 2000, predvsem sem se osredotočila na ozaveščenost prebivalcev Slovenije o pomenu ohranjanja okolja, še posebej na območjih Natura 2000.

Na podlagi empirične raziskave sem potrdila oz. ovrгла podane hipoteze.

H1: Večina ljudi ne pozna izraza Natura 2000.

Hipotezo H1 lahko ovržem, saj se je z izrazom Natura 2000 srečalo že 57 % vprašanih. 43 % anketiranih pa za izraz še nikoli ni slišalo.

H2: Več kot 50 % anketiranih v svoji bližini doma še ni opazilo označenega območja Nature 2000.

Hipotezo H2 lahko potrdim, saj je samo 22 % anketiranih opazilo oznake v bližini svojega doma, 77 % vprašanih pa tega še nikoli ni opazilo.

H3: Ljudje se zavedajo, kako pomembno je ohranjanje našega okolja in k temu tudi sami pripomorejo na različne načine.

Hipotezo H3 lahko potrdim, saj so ljudje na vprašanje, kaj od naštetega naredijo za ohranitev biotske pestrosti, odgovorili z več možnimi odgovori (n = 244). 199 od 244 anketiranih se v naravo odpravi peš ali s kolesom. 202 od 244 anketirancev odpadke odlagata na mesta, ki so za to predvidena. Več kot polovica anketirancev (52 %) pa hodi po cestah in poteh, ki so prav za to označene.

H4: Več kot 50 % anketiranih bi v svoji bližini doma dovolilo zgraditi zgradbe, ki bi pripomogle k ohranjanju okolja.

Hipotezo H4 lahko potrdim, saj se večina anketirancev ne strinja s samo postavitvijo sežigalnice odpadkov v bližini njihovega doma (78 %), ostali se s tem strinjajo (22 %).

59 % anketirancev bi v bližini svojega doma pristalo na gradnjo čistilne naprave. S tem predlogom pa se ne strinja 41 % vprašanih.

Na vprašanje, ali se anketirani strinjajo, da bi v bližini njihovega doma zgradili vetrno elektrarno, je kar 76 % vprašanih odgovorilo pozitivno, ostalih 24 % pa tega ne želi.

84 % vprašanih bi v bližini svojega doma dovolilo postaviti sončno elektrarno, ostalih 16 % pa ne.

H5: Večina posameznikov je za izraz Natura 2000 prvič slišalo na televiziji.

Hipotezo H5 lahko potrdim, saj je za Naturo 2000 največ ljudi slišalo preko televizijskih sprejemnikov (32 %) ter z brskanjem po spletnih straneh (32 %). Ostali anketirani so se srečali s tem izrazom preko revij, časopisov in knjig (21 %), manjši del pa preko radijskih sprejemnikov, v šoli ali na fakulteti in od prijateljev/znancev/sodelavcev.

5 LITERATURA IN VIRI

Literatura

Bernard Vukadin, B., Dolinar, M., Kovač, N., Kušar, U., Plantan, M., Polanec, V. et al. (2007). *Okolje na dlani*. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor.

Šot Pavlovič, L., Žerdin, M. in Pobljšaj, K. (2007). *Presoja sprejemljivosti vplivov izvedbe planov na varovana območja (Natura 2000 in zavarovana območja)*. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor.

Viri

Airnet Slovenija. (2014). Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor. Pridobljeno 10. 12. 2014 z naslova <http://nfp-si.eionet.europa.eu/Dokumenti/GIS/zrak>.

Cerkniško jezero. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 6. 12. 2014 z naslova http://sl.wikipedia.org/wiki/Cerkni%C5%A1ko_jezero.

Ekološko pomembna območja (2014). Ljubljana: ARSO. Pridobljeno 6. 1. 2014 z naslova <http://www.arso.gov.si/narava/ekolo%C5%A1ko%20pomembna%20obmo%C4%8Dja>.

Environment. Species protected under the Habitats Directive. (2014). European Commission. Pridobljeno 10. 8. 2014 z naslova http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/habitats_dir_en.htm.

Goriška brda. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 6. 12. 2014 z naslova http://sl.wikipedia.org/wiki/Gori%C5%A1ka_brda.

Habitat (ekologija). (2014). Wikipedia. Pridobljeno 10. 8. 2014 z naslova <http://sl.wikipedia.org/wiki/Habitat%28ekologija%29>.

Habitatni tipi: Aktivna visoka barja. (2014). Natura 2000. Pridobljeno 10. 8. 2014 z naslova http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=106&no_cache=1&habitat_id=121.

Habitatni tipi: Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (Salix eleagnos) vzdolž njihovih bregov. (2014). Natura 2000. Pridobljeno 10. 8. 2014 z naslova http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=106&no_cache=1&habitat_id=63.

Habitatni tipi: Izlivi rek, estuariji. (2014). Natura 2000. Pridobljeno 10. 8. 2014 z naslova http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=106&no_cache=1&habitat_id=3.

Husić, M. (2011). *Ekologija*. Pridobljeno 15. 12. 2014 z naslova http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM_12EKONOMIST_Ekologija_Husic.pdf.

Kaj je LIFE? (2014). Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano. Pridobljeno 5. 1. 2014 z naslova http://www.mkqp.gov.si/si/delovna_podrocja/narava/program_za_okolje_in_podnebne_ukrepe_life_2014_2020/kaj_je_life/.

Kaj jo ogroža? (2014). Aquaviva. Pridobljeno 23. 3. 2014 z naslova <https://aquaviva.si/biodiverziteteta/kaj-jo-ogroza>.

Narava in biotska raznovrstnost. (2014). Ljubljana: ARSO. Pridobljeno 6. 1. 2014 z naslova http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/poro%C4%8Dila/poro%C4%8Dila%20o%20stanju%20okolja%20v%20Sloveniji/biotska_raznovrstnost.pdf.

Natura 2000. (2014). Ljubljana: ARSO. Pridobljeno 10. 12. 2014 z naslova http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=333.

Natura 2000. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 7. 12. 2014 z naslova http://sl.wikipedia.org/wiki/Natura_2000.

Postojnska jama. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 6. 12. 2014 z naslova http://sl.wikipedia.org/wiki/Postojnska_jama.

Slovenska obala. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 6. 12. 2014 z naslova http://sl.wikipedia.org/wiki/Slovenska_obala.

Special Area of Conservation. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 5. 1. 2014 z naslova http://en.wikipedia.org/wiki/Special_Area_of_Conservation.

Strunjanske soline. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 6. 1. 2014 z naslova http://sl.wikipedia.org/wiki/Strunjanske_soline.

Tematske karte, grafikoni, tabele. (2014). Ljubljana: Mladinska knjiga. Pridobljeno 10. 12. 2014 z naslova http://www.mladinska.com/veliki_atlas_slovenije/tematske_karte_grafikoni_tabele.

Triglavski narodni park. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 6. 1. 2014 z naslova http://sl.wikipedia.org/wiki/Triglavski_narodni_park.

Urbančič, J. (2009). *Poročilo o okolju v Republiki Sloveniji 2009*. Pridobljeno 22. 5. 2014 z naslova http://www.nfp-si.eionet.europa.eu:8980/irc/Download/k5eGAhJjmtGCcqM904-CPca3pOKc-p6s1GiFpHp0hLqY_uiG-jPb20s-iMmsSERLqyTKfUn2-bGq5t2Hb5Y0oZMEjMzfh5U1/oLUZ-x4bA0mOdM4_NS/POS2009_09_Narava_20100601.pdf.

Varstvo okolja. (2014). Wikipedia. Pridobljeno 24. 3. 2014 z naslova http://sl.wikipedia.org/wiki/Varstvo_okolja.

Varstvo okolja: Uvodne misli. (2014). Okolje.info. Pridobljeno 10. 8. 2014 z naslova <http://www.okolje.info/index.php/varstvo-okolja>.

Varstvo rastlinskih vrst. (2014). Ljubljana: ARSO. Pridobljeno 16. 6. 2014 z naslova <http://www.arso.gov.si/narava/rastlinske%20vrste/>.

Zakon o varstvu okolja. (2004). Uradni list Republike Slovenije, št. 41/2004.

Zakonodaja. (2014). Natura 2000. Pridobljeno 7. 12. 2014 z naslova <http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=140>.

Zorko, B. (2014). *Naravne vrednote Posavja v turistični ponudbi.* (2014). Pridobljeno 7. 12. 2014 z naslova <http://www.zavod-svibna.si/assets/Priponke/naravne-zanimivosti-posavja.pdf?phpMyAdmin=jELfX66XRxexXGPfmtFkRGJ8172>.

Zupan, U. (2009). *Vpliv Nature 2000 na sonaravni razvoj občine Kamnik.* (2014). Pridobljeno 5. 1. 2014 z naslova http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_200907_ula_zupan.pdf.

Živali. (2014). Ljubljana: ARSO. Pridobljeno 16. 6. 2014 z naslova <http://www.arso.gov.si/narava/%C5%BEivali/>.

PRILOGA

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Ozaveščenost *prebivalstva* Slovenije o pomenu ohranjanja okolja na območjih Natura 2000

Sem Taja Planinc, študentka Višje strokovne šole B&B, smer ekonomist. Rada bi naredila raziskavo, in sicer o ozaveščenosti *prebivalstva* Slovenije o pomenu ohranjanja okolja na območjih Natura 2000. Prosim vas, če rešite celoten vprašalnik in iskreno odgovorite na vprašanja, ki so pred vami. Vprašalnik je anonimen.

1. Spol:

- a) M
- b) Ž

2. Starost:

- a) do 20
- b) 21-30
- c) 31-40
- d) 41-50
- e) 51-60
- f) nad 60

3. Izobrazba:

- a) Osnovna šola
- b) Srednja šola
- c) Višja šola
- d) Visoka šola/ fakulteta
- e) Magisterij ali doktorat

4. Kako pogosto se gibate v naravi?

- a) Trikrat na teden ali več
- b) Dvakrat na teden
- c) Enkrat na teden
- d) Manj kot enkrat na teden
- e) Nimam časa

5. Kako pomembna je za vas ohranjenost narave pri izbiri območja za rekreacijo ali turizem?

- a) Zelo pomembna
- b) Ne tako zelo pomembna, važno je da se gibam
- c) Nepomembna

6. Kaj je po navadi glavni razlog vašega obiska narave (možnih je več odgovorov)?

- a) Sprehod, izlet
- b) Nabiranje gob, borovnic, brusnic,...
- c) Plezanje, alpinizem
- d) Kolesarjenje
- e) Gorsko kolesarjenje
- f) Tek, hitra hoja
- g) Drugo (lov, služba,...)

7. Ste že kdaj v naravo odvrgli določen odpadke (možnih je več odgovorov)?

- a) Da, papir (časopis, karton, zvezek, letak...)
- b) Da, embalažo/plastiko (folija, stiropor, plastični kozarec, embalaža jogurta...)
- c) Da, ostale odpadke (obvezilni material, keramika, plenice, nogavice...)
- d) Da, biološke odpadke (ostanki sadja in zelenjave, ostanki hrane, jajčne lupine...)
- e) V naravo nikoli nisem odvrigel/la odpadka

8. Ste kasneje pomislili, da tega nebi smeli storiti?

- a) Da
- b) Ne
- c) V naravo nikoli nisem odvrigel/la odpadka

9. Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi sežigalnico odpadkov?

- a) Da
- b) Ne

10. Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi čistilno napravo?

- a) Da
- b) Ne

11. Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi vetrno elektrarno?

- a) Da
- b) Ne

12. Ali bi v bližini vašega doma dovolili zgraditi sončno elektrarno?

- a) Da
- b) Ne

13. Če ste na katerega od zgornjih štirih vprašanj odgovorili negativno, napišite zakaj?

---

14. Ali poznate izraz Natura 2000?

- a) Da
- b) Ne

15. Kaj je vaša prva asociacija, ko slišite izraz Natura 2000 (možnih je več odgovorov)?

- a) Narava
- b) Rastline, živali
- c) Okolje
- d) Z letom 2000 povezane stvari
- e) Drugo: _____

16. Kje ste že slišali/prebrali informacije o Naturi 2000 (možnih je več odgovorov)?

- a) Na televiziji
- b) Na radiu
- c) Na internetu
- d) V reviji/ časopisu/ knjigi
- e) V šoli/ na faxu
- f) Od prijateljev/ znancev/ sodelavcev
- g) Nisem še slišal/a o Naturi 2000

17. Kateri od opisov po vašem mnenju najbolj opredeljuje izraz Natura 2000?

- a) Zavarovano območje narave, živali in rastlin
- b) Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer so vsi posegi prepovedani
- c) Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer so določeni posegi prepovedani
- d) Zavarovano območje narave, živali in rastlin, kjer ni omejitev
- e) Določena zavarovana območja, ki varujejo naravne habitate ogroženih živalskih in rastlinskih vrst, pomembnih za EU
- f) Ne vem

18. Ali živite v bližini območja Natura 2000?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem

19. Ali ste v naravi že kdaj opazili označena območja Nature 2000?

- a) Da
- b) Ne

20. Ste tam opazili tudi kakšno posebno zaščiteno vrsto Nature 2000 (možnih je več odgovorov)?

- a) Da, opazila/a sem živali (pupke, soške postrvi, bobra, rjavega medveda,...)
- b) Da, opazila sem rastline (Zoisove zvončice, velikonočnice, alpske možine,...)
- c) Nisem jih opazil/a

21. Na katerem delu Slovenije ste opazili zaščitene vrste (možnih je več odgovorov)?

- a) Pomurska
- b) Podravska
- c) Koroška
- d) Savinjska
- e) Zasavska
- f) Spodnjeposavska
- g) Jugovzhodna Slovenija
- h) Osrednjeslovenska
- i) Gorenjska
- j) Notranjskokraška
- k) Goriška
- l) Obalnokraška
- m) Nisem jih opazil/a

22. Ste na Slovenskih javnih občilih že opazili živalske in rastlinske vrste povezane z Naturo 2000 (možnih je več odgovorov)?

- a) Da, na poštah znamkah (Lepi čevlji, Jadranska smrdljiva kukavica, Dinarska smiljka,...)
- b) Da, na posebnem cestnem znaku za nevarnost (Vidra na cesti)
- c) Da, v občinskih grbih (Bistrica ob Sotli- ore, Kranjska Gora- ruševci, Žužemberk- ris,...)
- d) Nisem jih še opazil/a

23. Kaj od naštetega storite za ohranitev biotske pestrosti, ko se odpravite v naravo (možnih je več odgovorov):

- a) V naravo se odpravim peš ali s kolesom. Če ne gre brez avtomobila, ga parkiram tam, kjer so za to predvidena mesta.
- b) Hodim po cestah in poteh, ki so označene in odprte za javnost.
- c) Odpadke odlagam na mesta, ki so za to predvidena.
- d) Ne vznemirjam ptic in drugih živali, sploh v času ko imajo mladiče.
- e) Odmrta drevesa in les (palice) pustim v gozdu.

24. Bi si želeli vedeti več o Naturi 2000?

- a) Da
- b) Ne

25. Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno za boljše poznavanje Nature 2000 (možnih je več odgovorov)?

- a) Članki v revijah in časopisih
- b) Več televizijskih in radijskih oddaj na to temo
- c) Občinska predavanja, sploh na območjih, kjer so obdani z Naturo 2000
- d) Nadgradnja učnega programa pri predmetih povezanih z Naturo 2000

26. Mislite, da bi to pripomoglo k ohranjanju čistega okolja, ter s tem posledično tudi k ohranitvi habitatov, živalskih in rastlinskih vrst?

- a) Da
- b) Ne